

JOHANANIN PYHÄ ILOSANOMA

Johanan Ben-Israel 5766 — יוחנן בן-ישראל ה'תשס"ו

Vuorilinnan Opintokeskus – <http://www.metzudah.com>
Copyright © Johanan Ben-Israel 2006

Päivitetty 10.04.2006

1. LUKU

1:1-51

1:1

• Kreikka: Novum

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος.

• Heprea: prof. Franz Delitzsch, klassinen käännös

א בְּרֵאשִׁית הָיָה הַדְּבָר וְהַדְּבָר הָיָה אֶת הָאֱלֹהִים וְאֱלֹהִים הָיָה הַדְּבָר:

• Heprea: Jitzhaq Zalqinsan (יצחק זאלקינסאן), klassinen käännös

א בְּרֵאשִׁית הָיָה הַדְּבָר וְהַדְּבָר הָיָה אֶת־הָאֱלֹהִים וְהוּא הַדְּבָר הָיָה אֱלֹהִים:

• Heprea: käännös nykyhepreaksi 1976 (erot seuraavan kanssa sinisellä)

א בְּרֵאשִׁית הָיָה הַדְּבָר וְהַדְּבָר הָיָה אֶצֶל הָאֱלֹהִים וְאֱלֹהִים הָיָה הַדְּבָר.

• Heprea: käännös nykyhepreaksi 1991 (erot edellisen kanssa sinisellä)

א בְּרֵאשִׁית הָיָה הַדְּבָר, וְהַדְּבָר הָיָה עִם הָאֱלֹהִים, וְאֱלֹהִים הָיָה הַדְּבָר.

• Arabia

1 فِي الْبَدْءِ كَانَ الْكَلِمَةُ وَالْكََلِمَةُ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَكَانَ الْكَلِمَةُ اللَّهُ.

• Aramea: Pešitta

א בְּרֵאשִׁית אִיתוּהִי הוּא מְלֵתָא. וְהוּ מְלֵתָא אִיתוּהִי הוּא לְוַת אֵלְהָא. וְאֵלְהָא אִיתוּהִי הוּא הוּ מְלֵתָא.

• Pešittan käännös hepreaksi

א בְּרֵאשִׁית הָיָה הַדְּבָר, וְהוּא הַדְּבָר הָיָה אֶצֶל הָאֱלֹהִים, וְאֱלֹהִים הָיָה הוּא הַדְּבָר.

• Latina: Hieronymus, Vulgata (pitkät vokaalit merkitty viivalla)

1 In p̄ncipio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum.

• Italia: Giovanni Diodati Bibbia 1649

1 NEL principio la Parola era, e la Parola era appo Dio, e la Parola era Dio.

• Espanja: RV Biblia 1909

1 EN el principio era el Verbo, y el Verbo era con Dios, y el Verbo era Dios.

• Englanti: King James Version 1611

1 In the beginning was the Word, and the Word was with God, and the Word was God.

• Saksa: Luther Bibeluberzetzung 1545

1 Im Anfang war das Wort, und das Wort war bei GOtt, und GOtt war das Wort.

• Venäjä

1 В начале было Слово, и Слово было у Бога, и Слово было Бог.

• Eesti

1 Alguses oli Sõna, ja Sõna oli Jumala juures, ja Sõna oli Jumal.

• Suomi: Raamattu Kansalle 1999

1 Alussa oli Sana, ja Sana oli Jumalan luona, ja Sana oli Jumala.

– HUOMAA: 1. Heprean sana בְּרֵאשִׁית (*alussa*) on koko Raamatun ensimmäinen sana (1Ms 1:1). Se tulee juuresta ראש, jonka substantiivinen merkitys on pää (ראש), ja josta on johdettu myös sanat רֵאשִׁית (*alku, pää*) ja ראשון (*ensimmäinen*). Jumala loi kaiken Alussa eli Päässä eli Ensimmäisessä eli Ješuassa! Sanaa רֵאשִׁית käytetään esimerkiksi San 8:22, jossa puhutaan Ješuasta (San 8:22-31). Vertaa myös Šaul Paavalin opetusta Ješuasta seurakunnan Päänä.
2. Hepreassa sana דְּבָר merkitsee puhuttua tai kirjoitettua sanaa, puhetta ja asiaa, kun taas מְלֵתָא merkitsee kielen sanaa, se tulee samasta juuresta kuin aramean sana מְלֵתָא.
3. Hepreassa on useita *kanssa* ja *luona* sanoja, joista אֶצֶל merkitsee jonkun *rinnalla* (kirjaimellisesti ja kuvaannollisesti), sitä käytetään myös esimerkiksi San 8:30.
4. Hepreassa *Jumala* on אֱלֹהִים (yks. epämäär.), אֱלֹהִים (yks. määr.), אֱלֹהִים (mon. epämäär.), אֱלֹהִים (mon. määr.) sekä אֱלֹהִים (mon. cst.). Itäisessä arameassa (Syyrian ja Babylonian aramea) *Jumala* on אֵלְהָא (yks. epämäär.), אֵלְהָא (yks. määr.), אֵלְהָא (mon. cst.).

mutta läntisessä Samaritanian ja Juudean arameassa אֱלֹהִים (yks. epämäär.), אֱלֹהָא (yks. epämäär.), jota edustaa myös Raamatun aramea (Daniel, Esra ja Jeremia). Sanojen arabialainen vastine on إِلَهٌ (yks. epämäär.) ja اللهُ (yks. määr.); määräistä muotoa käytetään sekä Jumalasta että Allahista, epämääräistä mistä tahansa jumalasta. Kreikaksi *Jumala* on θεός (yks.) ja latinaksi Deus (yks.).

1:2

2 οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν.

ב הוּא הָיָה בְּרֵאשִׁית אֵצֶל הָאֱלֹהִים:
ב הוּא הָיָה מֵרֵאשִׁית אֶת־הָאֱלֹהִים:
ב הוּא הָיָה בְּרֵאשִׁית אֵצֶל הָאֱלֹהִים.
ב הוּא הָיָה בְּרֵאשִׁית עִם הָאֱלֹהִים.

٢ هَذَا كَانَ فِي الْبَدءِ عِنْدَ اللَّهِ.

ב הָנָא אֵיתוּהֵי הָנָא בְּרֵאשִׁית לְנֹת אֱלֹהָא.
ב הָלָה הָיָה בְּרֵאשִׁית אֵצֶל הָאֱלֹהִים.

2 Hoc erat in principio apud Deum.

2 Essa era nel principio appo Dio.

2 Este era en el principio con Dios.

2 The same was in the beginning with God.

2 Dasselbige war im Anfang bei GOTT.

2 Оно было в начале у Бога.

2 Seesama oli alguses Jumala juures.

2 Hän oli alussa Jumalan luona.

– HUOMAA: Heprean sanaa אֵצֶל (*kanssa, rinnalla*) käytetään myös San 8:22-31, jossa puhutaan Messiaasta oppimestarina (אָמוֹן) Jumalan rinnalla.

1:3

3 πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν. ὃ γέγονεν

ב הַכֹּל נִהְיָה עַל־יְדוֹ וּמִבְּלִעְדָּיו לֹא נִהְיָה כָּל־אֲשֶׁר נִהְיָה:
ב כָּל־הַמַּעֲשִׂים נִהְיּוּ עַל־יְדוֹ וְאִין דְּבָר אֲשֶׁר נַעֲשָׂה מִבְּלִעְדָּיו:
ב הַכֹּל נִהְיָה עַל־יְדוֹ וּמִבְּלִעְדָּיו לֹא נִהְיָה כָּל אֲשֶׁר נִהְיָה.
ב הַכֹּל נִהְיָה עַל־יְדוֹ, וּמִבְּלִעְדָּיו לֹא נִהְיָה כָּל אֲשֶׁר נִהְיָה.

٣ كُلُّ شَيْءٍ بِهِ كَانَ وَبِغَيْرِهِ لَمْ يَكُنْ شَيْءٌ مِمَّا كَانَ.

ב כָּל בְּאִירָה הָנָא. וּבְלִעְדָּוֵהּ אִפְלָא חֲדָא הָנָא מִדָּם דְּהָנָא.
ב הַכֹּל עַל־יְדוֹ נִהְיָה, וּבְלִעְדָּיו אִף לֹא אַחַד נִהְיָה אֲשֶׁר נִהְיָה.

3 Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil, quod factum est;

3 Ogni cosa è stata fatta per mezzo di essa; e senz'essa niuna cosa fatta è stata fatta.

3 Todas las cosas por él fueron hechas; y sin él nada de lo que es hecho, fué hecho.

3 All things were made by him; and without him was not any thing made that was made.

3 Alle Dinge sind durch dasselbige gemacht, und ohne dasselbige ist nichts gemacht, was gemacht ist.

3 Все чрез Него начало быть, и без Него ничто не начало быть, что начало быть.

3 Kõik on tekkinud tema läbi, ja ilma temata ei ole tekkinud midagi, mis on tekkinud.

3 Kaikki on syntynyt hänen kauttaan. Ilman häntä ei ole syntynyt mitään, mikä syntynyt on.

4 ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων·

ה בו היו חיים וְהחיים היו אור בְּנִי הָאָדָם:

ה בו נִמְצָא חיים וְהחיים הם אור הָאָדָם:

ה בו היו חיים וְהחיים היו הָאור לְבְנֵי הָאָדָם.

ה בו היו חיים וְהחיים היו הָאור לְבְנֵי הָאָדָם.

٤ فِيهِ كَانَتْ الْحَيَاةُ وَالْحَيَاةُ كَانَتْ نُورَ النَّاسِ.

ה ביה חייא הָנָא. וחייא איתיהון נוהָרָא. רבנינשא.

ה בו היו החיים, וְהחיים הם אור בְּנֵי הָאָדָם.

4 in ipso vīta erat, et vīta erat lūx hominum,

4 In lei era la vita, e la vita era la luce degli uomini.

4 En él estaba la vida, y la vida era la luz de los hombres.

4 In ihm was life; and the life was the light of men.

4 In ihm war das Leben, und das Leben war das Licht der Menschen.

4 В Нем была жизнь, и жизнь была свет человеков.

4 Temas oli elu, ja elu oli inimeste valgus,

4 Hänessä oli elämä, ja elämä oli ihmisten valo.

– HUOMAA: Heprean sanaa אור (*kirkkaus, valo, valkeus*) käytetään ensimmäisen kerran 1Ms 1:3.

5 καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

ה וְהָאור בַּחשֶׁךְ זָרַח וְהחשֶׁךְ לֹא הִשִּׁיגוּ:

ה וְהָאור זָרַח בַּחשֶׁךְ וְהחשֶׁךְ לֹא יִכְלֶנּוּ:

ה הָאור מֵאִיר בַּחשֶׁךְ וְהחשֶׁךְ לֹא הִשִּׁיגוּ.

ה וְהָאור מֵאִיר בַּחשֶׁךְ וְהחשֶׁךְ לֹא הִשִּׁיגוּ.

٥ وَالنُّورُ يُضِيءُ فِي الظُّلْمَةِ وَالظُّلْمَةُ لَمْ تَدْرِكْهُ.

ה והוּ נוהָרָא בַחשֶׁךְ מִנְהָר. וְחשֶׁךְ לֹא אָדַרְכָהּ.

ה והוּא הָאור בַּחשֶׁךְ מֵאִיר, וְהחשֶׁךְ לֹא הִשִּׁיגוּ.

5 et lūx in tenebris lūcet, et tenebrae eam nōn comprehenderunt.

5 E la luce riluce nelle tenebre, e le tenebre non l'hanno compresa.

5 Y la luz en las finieblas resplandece; mas las finieblas no la comprendieron.

5 And the light shineth in darkness; and the darkness comprehended it not.

5 Und das Licht scheineth in der Finsternis, und die Finsternis hat's nicht begriffen.

5 И свет во тьме светит, и тьма не объяла его.

5 ja valgus paistab pimeduses, ja pimedus ei ole seda võtnud omaks.

5 Valo loistaa pimeydessä, eikä pimeys saanut sitä valtaansa.

6 Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης·

ה וַיְהִי אִישׁ שְׁלֹחַ מֵאֵת הָאֱלֹהִים וְשֵׁמוֹ יוֹחָנָן:

וְאִישׁ הָיָה בְּאֶרֶץ יוֹחָנָן שְׁמוֹ אֲשֶׁר שָׁלְחוּ אֱלֹהִים:
וְאִישׁ הָיָה שְׁלוּחַ מֵאֵת אֱלֹהִים וְשְׁמוֹ יוֹחָנָן.
וְאִישׁ הָיָה שְׁלוּחַ מֵאֵת אֱלֹהִים וְשְׁמוֹ יוֹחָנָן.
٦ كَانَ إِنْسَانٌ مَّرْسَلٌ مِّنَ اللَّهِ اسْمُهُ يُوحَنَّا.

וְהָיָה בְּרִנְשָׁא. דְּאַשְׁתַּדַּר מִן אֱלֹהָא. שְׁמֵיהּ יוֹחָנָן.
וְהָיָה אִישׁ שְׁנִשְׁלַח מֵאֵת הָאֱלֹהִים, יוֹחָנָן שְׁמוֹ.

6 Fuit homō missus a Deo, cui nōmen erat Iōannēs;
6 Vi fu un uomo mandato da Dio, il cui nome era Giovanni.
6 Fué un hombre enviado de Dios, el cual se llamaba Juan.
6 There was a man sent from God, whose name was Jonh.
6 Es war ein Mensch, von GOtt gesandt, der hieß Johannes.
6 Был человек, посланный от Бога; имя ему Иоанн.
6 Oli mees, Jumala läkitatud; selle nimi oli Johannes.
6 Tuli mies, Jumalan lähettämä. Hänen nimensä oli Johannes.

– HUOMAA: Heparalainen nimi יוֹחָנָן (*Johannes*) merkitsee *HERRA on armahtava*.

1:7

7 οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν ἵνα παρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι’ αὐτοῦ.

זְהוּא בָּא לְעֵדוּת לְהַעֲדִיר עַל-הָאֹר לְמַעַן יֵאֱמִינוּ כְּלָם עַל-יְדוֹ:
זְהוּא בָּא לְעֵדוּת לְהַעֲדִיר עַל-הָאֹר לְמַעַן יֵאֱמִינוּ כְּלָם עַל-יְדוֹ:
זְהוּא בָּא לְעֵדוּת, לְהַעֲדִיר עַל הָאֹר כְּדִי שְׁעַל-פִּיּו יֵאֱמִינוּ הַכֹּל.
זְהוּא בָּא לְעֵדוּת, לְהַעֲדִיר עַל הָאֹר כְּדִי שְׁעַל-פִּיּו יֵאֱמִינוּ הַכֹּל.

٧ هَذَا جَاءَ لِلشَّهَادَةِ لِيَشْهَدَ لِلنُّورِ لِكَيْ يُؤْمِنَ الْكُلُّ بِوَأَسْطِيهِ.

זְהָנָא אָתָּא לְסַהְדוּתָא דְנִסְהָר עַל נוֹהָרָא. דְּכָל אָנָּשׁ נְהִימָן בְּאִיְדֵיהּ.
זְהָלָה בָּא לְעֵדוּת, לְהַעֲדִיר עַל הָאֹר כְּדִי שְׁפָל אָדָם יֵאֱמִין עַל-יְדוֹ.

7 hic venit in testimōnium, ut testimōnium perhibēret dē lūmine, ut omnes crēderent per illum.
7 Costui venne per testimonianza, affin di testimoniar della Luce, acciocchè tutti credessero per mezzo di lui.
7 Este vino por testimonio, para que diese testimonio de la luz, para que todos creyesen por él.
7 The same came for a witness, to bear witness of the Light, that all men through him might believe.
7 Derselbige kam zum Zeugnis, daß er von dem Licht zeugete, auf daß sie alle durch ihn glaubeten.
7 Он пришел для свидетельства, чтобы свидетельствовать о Свете, дабы все уверовали чрез него.
7 See tuli tunnistuseks, tunnistama valgusest, et kõik usuksid tema kaudu.
7 Hän tuli todistamaan, todistaakseen valosta, jotta kaikki uskoisivat hänen kauttaan.

1:8

8 οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ’ ἵνα παρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός

חְהוּא לֹא-הָיָה הָאֹר כִּי אִם-לְהַעֲדִיר עַל-הָאֹר:
חְוֹלָא הוּא הָיָה הָאֹר כִּי אִם-בָּא לְהַעֲדִיר עַל-הָאֹר הַהוּא:
חְהוּא לֹא הָיָה הָאֹר; הוּא בָּא לְהַעֲדִיר עַל הָאֹר.

ח הוא לא היה האור; הוא בא להעיד על האור.

ח לَمْ יَكُنْ هُوَ النُّورَ بَلْ لِيَشْهَدَ لِلنُّورِ.

ח לא הוּא הָאֵרָא נִוְהָרָא. אָלָא דִּנְסָהָר עַל נִוְהָרָא.

ח לא הוא היה האור, אלא כְּדִי שְׂפָעִיד עַל הָאֵרָא.

8 Nōn erat ille lūx, sed ut testimōnium perhibēret dē lūmine.

8 Egli non era la Luce, anzi era mandato per testimoniar della Luce.

8 No era él la luz, sino para que diese testimonio de la luz.

8 He was not that Light, but was sent to bear witness of that Light.

8 Er war nicht das Licht, sondern daß er zeugete von dem Licht.

8 Он не был свет, но был послан, чтобы свидетельствовать о Свете.

8 Tema ei olnud valgus, vaid ta tuli tunnistama valgusest.

8 Ei hän ollut se valo, vaan hän tuli todistamaan valosta.

1:9

9 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.

ט האור האמתִי המאיר לְכָל-אָדָם הָיָה בָּא אֶל-הָעוֹלָם;

ט הוא אור אמת אשר בא לעולם להאיר לְכָל-אָדָם;

ט האור האמתִי, המאיר לְכָל אָדָם, בא אל העולם.

ט האור האמתִי, המאיר לְכָל אָדָם, בא אל העולם.

9 כָּאֵן הַנּוֹר הַחֻקִּי הַזֶּה יִנְיֵר כָּל אִנְסָאן אֲתִיָּא אֵלֵי אֵלְמָא.

ט איתוהי הָאֵרָא גִיר נִוְהָרָא דְשָׂרָרָא. דִּמְנַהָר לְכַלְנָש דְאָתָא לְעֵלְמָא.

ט הוא היה אור האמת המאיר לְכָל אָדָם שְׂפָא לְעוֹלָם;

9 Erat lūx vēra, quae illūminat omnem hominem, veniens in mundum.

9 Colui, che è la Luce vera, la quale illumina ogni uomo che viene nel mondo, era.

9 Aquel era la luz verdadera, que alumbra á todo hombre que viene á este mundo.

9 That was the true Light, which lighteth every man that cometh into the world.

9 Das war das wahrhaftige Licht, welches alle Menschen erleuchtet die in diese Welt kommen.

9 Был Свет истинный, Который просвещает всякого человека, приходящего в мир.

9 See tõeline valgus, mis valgustab igat inimest, oli tulemas maailma.

9 Todellinen valo, joka valaisee jokaisen ihmisen, oli tulossa maailmaan.

1:10

10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.

י בעולם היה ועל-ידו נהיה העולם והעולם לא הפירו;

י הוא היה בעולם והעולם נהיה על-ידו והעולם אתו לא ידע;

י בעולם היה ועל-ידו נהיה העולם, והעולם לא הפירו.

י בעולם היה ועל-ידו נהיה העולם, והעולם לא הפירו.

יֵאָדָם כָּאֵן אֵלְמָא וְכֻוֹן אֵלְמָא בֵּהּ וְלֹמַם יַעֲרֹפֵה אֵלְמָא.

י בעלמא הָאֵרָא. ועלמא באידה הָאֵרָא. ועלמא לָא ידעה.

· בְּעוֹלָם הָיָה, וְהָעוֹלָם עָלֶי-יָרוּ נְהִיָּה, וְהָעוֹלָם לֹא יָדָעוּ.

10 In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum nōn cōgnovit.

10 Era nel mondo, e il mondo è stato fatto per mezzo d'esso; ma il mondo non l'ha conosciuto.

10 En el mundo estaba, y el mundo fué hecho por él; y el mundo no le conoció.

10 He was in the world, and the world was made by him, and the world knew him not.

10 Es war in der Welt, und die Welt ist durch dasselbige gemacht, und die Welt kannte es nicht.

10 В мире был, и мир чрез Него начал быть, и мир Его не познал.

10 Tema oli maailmas, ja maailm on tekkinud tema läbi, ja maailm ei tunnud teda.

10 Maailmassa hän oli, ja maailma oli hänen kauttaan syntynyt, mutta maailma ei tuntenut häntä.

1:11

11 εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

יֵאָדָה הוּא בָּא אֶל-אֲשֶׁר לוֹ וְאֲשֶׁר-הִמָּה לוֹ לֹא קִבְּלוּהוּ:

יֵאָדָה הוּא בָּא אֶל-עַמּוֹ שְׁלוֹ וְעַמּוֹ שְׁלוֹ לֹא הִחְזִיקוּ-בּוֹ:

יֵאָדָה הוּא בָּא אֶל שְׁלוֹ וְאֵלָּא אֲשֶׁר לוֹ לֹא קִבְּלוּ אוֹתוֹ.

יֵאָדָה הוּא בָּא אֶל שְׁלוֹ וְאֵלָּא אֲשֶׁר לוֹ לֹא קִבְּלוּ אוֹתוֹ.

11 إِلَى خَاصَّتِهِ جَاءَ وَخَاصَّتُهُ لَمْ تَقْبَلْهُ.

יֵאָדָה לְדִילָהּ אָתָּא. וְדִילָהּ לָא קִבְּלוּהִי.

יֵאָדָה אֶל שְׁלוֹ בָּא, וְשְׁלוֹ לֹא קִבְּלוּהוּ.

11 In propria venit, et suī eum nōn recepērunt.

11 Egli è venuto in casa sua, ed i suoi non l'hanno ricevuto.

11 A lo suyo vino, y los suyos no le recibieron.

11 He came unto his own, and his own received him not.

11 Er kam in sein Eigentum, und die Seinen nahmen ihn nicht auf.

11 Пришел к своим, и свои Его не приняли.

11 Ta tuli sellese, mis tema oma, ja tema omad ei võtnud teda vastu.

11 Hän tuli sinne, mikä oli hänen omaansa, mutta hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan.

1:12

12 ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ,

יְבִיחַ וְהִמְקִיבֵם אֹתוֹ נִתְּנָה-עִז לָמוֹ לְהִיּוֹת בָּנִים לְאֱלֹהִים הַמְּאֲמִינִים בְּשֵׁמוֹ:

יְבִיחַ וְאֵלָּה אֲשֶׁר הִחְזִיקוּ-בּוֹ נִתְּנָה-כֹּחַ בְּיָדָם לְהִיּוֹת בָּנִים לְאֱלֹהִים הֵלֵא הֵם הַמְּאֲמִינִים בְּשֵׁמוֹ:

יְבִיחַ אֲבָל לְכָל אֲשֶׁר קִבְּלוּ אוֹתוֹ, הַמְּאֲמִינִים בְּשֵׁמוֹ, נִתְּנָה תְּקֵף לְהִיּוֹת בָּנִים לְאֱלֹהִים.

יְבִיחַ אֲבָל לְאֵלָּה אֲשֶׁר קִבְּלוּ אוֹתוֹ, הַמְּאֲמִינִים בְּשֵׁמוֹ, נִתְּנָה תְּקֵף לְהִיּוֹת בָּנִים לְאֱלֹהִים.

12 وَأَمَّا كُلُّ الَّذِينَ قَبَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ سُلْطَانًا أَنْ يَصِيرُوا أَوْلَادَ اللَّهِ أَيُّ الْمُؤْمِنُونَ بِاسْمِهِ.

יְבִיחַ אֵילִין דִּין דְּקִבְּלוּהִי. יְהִיב לְהוֹן שׁוֹלְטָנָא רַבְּנִיָּא רֵאֲלָהּא נְהוּוֹן. לְאֵילִין דְּמַהִימְנִין בְּשֵׁמֵהּ.

יְבִיחַ אֲבָל אֵלָּה שְׁקִבְּלוּהוּ נִתְּנָה לָהֶם סְמִכוּת בְּנֵי אֱלֹהִים לְהִיּוֹת, לְאֵלָּה שְׁמַאֲמִינִים בְּשֵׁמוֹ,

12 Quotquot autem accepērunt eum, dēdit eīs potestātem filios Deī fierī, hīs, quī crēdunt in

nōmine eius,

- 12 Ma, a tutti coloro che l'hanno ricevuto, i quali credono nel suo nome, egli ha data questa ragione, d'esser fatti figliuoli di Dio;
12 Mas á todos los que le recibieron, dióles potestad de ser hechos hijos de Dios, á los que creen en su nombre:
12 But as many as received him, to them gave he power to become the sons of God, even to them that believe on his name.
12 Wie viele ihn aber aufnahmen, denen gab er Macht, Gottes Kinder zu werden, die an seinen Namen glauben.
12 А тем, которые приняли Его, верующим во имя Его, дал власть быть чадами Божиими,
12 Aga kōikile, kes teda vastu võtsid, andis ta meelevalla saada Jumala lapsiks, kes usuvad tema nimesse,
12 Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi oikeuden tulla Jumalan lapsiksi, niille, jotka uskovat hänen nimeensä.

1:13

13 οὐ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν.

יֵי אֲשֶׁר לֹא מָדָם וְלֹא מִחַפֵּץ הַבָּשָׂר אֶף לֹא־מִחַפֵּץ גֶּבֶר כִּי אִם־מֵאֱלֹהִים נִוְלְדוּ:
יֵי אֲשֶׁר לִדְתָם לֹא מָדָם וְלֹא מִתְאַוֶּת בָּשָׂר וְלֹא מִרוּחַ גֶּבֶר כִּי אִם־מֵאֱלֹהִים:
יֵי וְהֵם לֹא מָדָם וְלֹא מִחַפֵּץ הַבָּשָׂר נִוְלְדוּ, אֶף לֹא מִחַפֵּץ גֶּבֶר, כִּי אִם מֵאֱלֹהִים.
יֵי לֹא מָדָם וְלֹא מִחַפֵּץ הַבָּשָׂר נִוְלְדוּ, אֶף לֹא מִחַפֵּץ גֶּבֶר, כִּי אִם מֵאֱלֹהִים.

۱۳ الَّذِينَ وُلِدُوا لَيْسَ مِنْ دَمٍ وَلَا مِنْ مَشِيئَةِ جَسَدٍ وَلَا مِنْ مَشِيئَةِ رَجُلٍ بَلْ مِنْ اللَّهِ.

יֵי אֵילִין דְּלוּ מִן דְּמָא. וְלֹא מִן צְבִינָא רִבְסָרָא. וְלֹא מִן צְבִינָא רִגְבָרָא. אֶלָּא מִן אֱלֹהָא אֲתִילְדוּ.
יֵי אֱלֹהָ אֲשֶׁר לֹא מָדָם וְלֹא מִחַפֵּץ הַבָּשָׂר וְלֹא מִחַפֵּץ גֶּבֶר, אֶלָּא מֵאֱלֹהִים נִוְלְדוּ.

13 quī nōn ex sanguinibus neque ex voluntāte carnis neque ex voluntāte virī, sed ex Deo nātī sunt.

- 13 i quali, non di sangue, nè di volontà di carne, nè di volontà d'uomo, ma son nati di Dio.
13 Los cuales no son engendrados de sangre, ni de voluntad de carne, ni de voluntad de varón, mas de Dios.
13 Which were born, not of blood, nor of the will of the flesh, nor of the will of man, but of God.
13 Welche nicht von dem Geblüt, noch von dem Willen des Fleisches, noch von dem Willen eines Mannes, sondern von Gott geboren sind.
13 которые ни от крови, ни от хотения плоти, ни от хотения мужа, но от Бога родились.
13 kes ei ole süntinud verest, ei liha tahtest ega mehe tahtest, vaid Jumalast.
13 He eivät ole syntyneet verestä, eivät lihan tahdosta eivätkä miehen tahdosta vaan Jumalasta.

1:14

14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡ μῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.

יֵי וְהִדְבָּר נְהִיָּה בָּשָׂר וַיִּשְׁכֵּן בְּתוֹכֵנוּ וַנִּחְוֶה תְּפָאֲרָתוֹ כְּתְּפָאֲרַת בֶּן יַחִיד לְאָבִיו רַב־חֶסֶד וְאַמֶּת:
יֵי וְהִדְבָּר לְבַשׁ בָּשָׂר וַיִּשְׁכֵּן בְּתוֹכֵנוּ וְאֶת־כְּבוֹדוֹ רָאִינוּ כְּכֹבֹד בֶּן יַחִיד לְאָבִיו מְלֵא חֶסֶד וְאַמֶּת:
יֵי הִדְבָּר נְהִיָּה בָּשָׂר וְשָׁכַן בְּתוֹכֵנוּ; וַאֲנַחְנוּ רָאִינוּ אֶת כְּבוֹדוֹ, כְּבוֹד בֶּן יַחִיד מִלְּפָנֵי אָבִיו, מְלֵא חֶסֶד וְאַמֶּת.
יֵי הִדְבָּר נְהִיָּה בָּשָׂר וְשָׁכַן בְּתוֹכֵנוּ; וַאֲנַחְנוּ רָאִינוּ אֶת כְּבוֹדוֹ, כְּבוֹד בֶּן יַחִיד מִלְּפָנֵי אָבִיו, מְלֵא חֶסֶד וְאַמֶּת.

14 وَالْكَلِمَةُ صَارَ جَسَدًا وَحَلَّ بَيْنَنَا وَرَأَيْنَا حَجْدَهُ حَجْدًا كَمَا لَوْحِيدٍ مِنَ الْآبِ مَمْلُوءًا نِعْمَةً وَحَقًّا.

יד ומלתא בסרא הוּא. ואגן בן. ונחזין שובחה שובחא איך דיחידיא דמן אבא. דמלא טיבותא וקושטא.

יד והדבר נהיה בשר ושכן בנו; וראינו את כבודו, כבוד כשל יחיד מאת האב, מלא חסד ואמת.

14 Et Verbum carō factum est et habitāvit in nōbīs; et vīdīmus glōriam eius, glōriam quasi Ūnigeniti a Patre, plēnum grātiae et vērītātis.

14 E la Parola è stata fatta carne, ed è abitata fra noi e noi abbiām contemplata la sua gloria, gloria, come dell'unigenito proceduto dal Padre, piena di grazia, e di verità.

14 Y aquel Verbo fué hecho carne, y habitó entre nosotros (y vimos su gloria, gloria como del unigénito del Padre), lleno de gracia y de verdad.

14 And the Word was made flesh, and dwelt among us, (and we beheld his glory, the glory as of the only begotten of the Father,) full of grace and truth.

14 Und das Wort ward Fleisch und wohnte unter uns, und wir sahen seine Herrlichkeit, eine Herrlichkeit als des eingebornen Sohnes vom Vater, voller Gnade und Wahrheit.

14 И Слово стало плотью, и обитало с нами, полиое благодати и истины; и мы видели славу Его, славу, как Единородного от Отца.

14 Ja Sõna sai lihaks ja elas meie keskel, ja me nägime tema au kui Isast ainusündinud Poja au, täis armu ja tõde.

14 Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämmme. Me katselimme hänen kirkkauttaan, sellaista kirkkautta kuin ainutsyntyisellä Pojalla on Isältä, ja hän oli täynnä armoa ja totuutta.

1:15

15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν.

טו ויוחנן מעיד עליו ויקרא לאמר הנה זה הוא אשר אמרתי עליו הבא אחרי היה לפני כי קדם לי היה;

טו ויוחנן העיד עליו ויקרא לאמר זה הוא אשר אמרתי עליו כי הוא בא אחרי והנה הוא לפני כי ראשון לי היה;

טו ויחנן העיד עליו וקרא באמרו: זה הוא שאמרתי עליו, הבא אחרי הוא כבר לפני, כי קדם לי היה.

טו ויחנן העיד עליו וקרא באמרו: זה הוא שאמרתי עליו, הבא אחרי הוא כבר לפני, כי קדם לי היה.

15 يُوحَنَّا شَهِدَ لَهُ وَنَادَى قَائِلًا هَذَا هُوَ الَّذِي قُلْتُ عَنْهُ إِنَّ الَّذِي يَأْتِي بَعْدِي صَارَ قَدَّامِي لِأَنَّهُ كَانَ قَبْلِي.

טו יוחנן סהר עלוהי. וקעא ואמר: הנא הו הו דאמרת: דבתרי אתא. והוא לה קדמי מפל דקדמי הו מני.

טו יוחנן העיד עליו, וקרא ואמר: זה הוא אשר אמרתי, שאחרי יבוא והיה לפני משום שקודם הוא לי.

- 15 Iōannēs testimōnium perhibet dē ipso et clāmat dīcēns: “Hic erat, quem dīxī: Quī post mē venturus est, ante mē factus est, quia prior mē erat”.
- 15 GIOVANNI testimoniò di lui, e gridò, dicendo: Costui è quel di cui io diceva: Colui che viene dietro a me mi è antiposto, perciocchè egli era prima di me.
- 15 Juan dió testimonio de él, y clamó diciendo: Este es del que yo decía: El que viene tras mí, es antes de mí: porque es primero que yo.
- 15 John bare witness of him, and cried, saying, This was he of whom I spake, he that cometh after me is preferred before me: for he was before me.
- 15 Johannes zeuget von ihm, ruff und spricht: Dieser war es, von dem ich gesagt habe: nach mir wird kommen, der vor mir gewesen ist; denn er war eher denn ich.
- 15 Иоанн свидетельствует о Нем и, восклицая, говорит: Сей был Тот, о Котором я сказал, что Идущий за мною стал впереди меня, потому что был прежде меня.
- 15 Johannes annab tunnistust temast, ja ta hüüdis nõnda: “Tema oli see, kellest ma ütlesin: Kes tuleb pärast mind, see on olnud enne mind, sest ta oli enne kui mina!”
- 15 Johannes todisti Hänestä ja huusi: “Tämä on se, josta minä sanoin: se, joka tulee minun jäljessäni, on minua edellä, sillä hän oli olemassa ennen minua.”

1:16

16 ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος·

16 וּמִמְלֹאוֹתָו לְקַחְנוּ כְּלָנוּ חֶסֶד עַל-חֶסֶד:

16 כִּי מִמְלֹאוֹ נִשְׂאָנוּ כְּלָנוּ חֶסֶד עַל-חֶסֶד:

16 הֵן מִמְלֹאוֹתָו קִבְּלָנוּ, וְחֶסֶד עַל חֶסֶד;

16 הֵן מִמְלֹאוֹתָו קִבְּלָנוּ קִבְּלָנוּ, וְחֶסֶד עַל חֶסֶד;

16 وَمِنْ مِلَّةِ خَنِّ جَمِيعاً أَخَذْنَا. وَنِعْمَةً فَوْقَ نِعْمَةٍ.

16 וּמִזֵּן מְלִיּוּתָהּ חֲנִן כָּלֵן נִסְבֵּן. וְשִׂיבוּתָהּ חֶלֶף שִׂיבוּתָהּ.

16 וּמִמְלֹאוֹתָו אֲנַחְנוּ כְּלָנוּ לְקַחְנוּ, וְחֶסֶד עַל חֶסֶד.

16 Et dē plēnitudine eius nōs omnes accēpimus, et grātiā prō grātia;

16 E noi tutti abbiamo ricevuto della sua pienezza, e grazia per grazia.

16 Porque de su plenitud tomamos todos, y gracia por gracia.

16 And of his fulness have all we recieved, and grace for grace.

16 Und von seiner Fülle haben wir alle genommen Gnade um Gnade.

16 И от полноты Его все мы приняли и благодать на благодать,

16 Sest tema täiusest me kõik oleme saanud, ja armu armu peale.

16 Hänen täyteydestään me kaikki olemme saaneet osamme ja armoa armon lisäksi,

1:17

17 ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

17 כִּי הַתּוֹרָה נִתְּנָה בְּיַד-מֹשֶׁה וְהַחֶסֶד וְהָאֱמֶת בָּאוּ עַל-יְדֵי יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ:

17 כִּי הַתּוֹרָה נִתּוּנָה בְּיַד-מֹשֶׁה וְחֶסֶד וְאֱמֶת מִמְקוֹר יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ יֵצְאוּ:

17 כִּי הַתּוֹרָה נִתְּנָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה, וְהַחֶסֶד וְהָאֱמֶת בָּאוּ דְרֹךְ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ.

17 כִּי הַתּוֹרָה נִתְּנָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה, וְהַחֶסֶד וְהָאֱמֶת בָּאוּ דְרֹךְ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ.

17 لِأَنَّ النَّامُوسَ بِمُوسَى أَعْطِيَ. أَمَّا النِّعْمَةُ وَالْحَقُّ فَبِيسُوعَ الْمَسِيحِ صَارَا.

17 מִפְּלֵ הַנְּמוֹסָא בְּיַד מוֹשֶׁה אֲתִיבָב. שְׂרָרָא דִּין וְשִׂיבוּתָהּ בְּיַד יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא הֵוָּא.

כִּי הַתּוֹרָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה נִתְּנָה, אֲךָ הָאֱמֶת וְהַחֶסֶד עַל־יְדֵי יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ הַיּוֹ.

17 quia lēx per Moysen data est, grātia et vēritās per Iēsum Christum facta est.

17 Perciocchè la legge è stata data per mezzo di Mosè, ma la grazia, e la verità sono venute per mezzo di Gesù Cristo.

17 Porque la ley por Moisés fué dada: mas la gracia y la verdad por Jesucristo fué hecha.

17 For the law was given by Moses, *but* grace and truth came by Jesus Christ.

17 Denn das Gesetz ist durch Mose gegeben; die Gnade und Wahrheit ist durch Iēsum Christum worden.

17 ибо закон дан чрез Моисея; благодать же и истина произошли чрез Иисуса Христа.

17 Sest käsüõpetus on antud Moosese kaudu, arm ja tõde on tulnud Jeesus Kristuse kaudu.

17 sillä laki on annettu Mooseksen kautta, armo ja totuus ovat tulleet Jeesus Kristuksen kautta.

– HUOMAA: 1. Hebrean sana תּוֹרָה (*toora*) merkitsee *opetus*, ei *laki*, niin kuin se on käännetty kreikaksi (νομος)

Septuagintassa ja latinaksi (*lex*) Vulgatassa. Myös Aramean נְמוּס ja Arabian نَامُوس merkitsevät kumpikin *laki*, ne ovat lainasanoja kreikasta.

2. Hebrealainen nimi יֵשׁוּעַ (*Ješua*) merkitsee *Pelastaja*. Se on lyhyt muoto nimestä יהוֹשֻׁעַ *Joosua* (Neh 8:17), joka merkitsee *HERRA on Pelastaja*. Sana יֵשׁוּעַ esiintyy *Tanakhissa* 28 kertaa henkilön nimenä ja kerran kaupungin nimenä (Neh 11:26).

3. Hebrealainen הַמָּשִׁיחַ (yks. määr.), aramealainen מְשִׁיחָא (yks. määr.) ja kreikkalainen χριστός (yks.) merkitsevät *Voideltu*. Ns. kristilliset Raamatun käännökset käyttävät aina kreikkalaista Kristusta Latinalaisen Vulgata-käännöksen mukaisesti (Christus > Kristus).

1:18

18 Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· μονογενὴς θεὸς ὁ ὤνεις τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

אֵת הָאֱלֹהִים לֹא־רָאָה אִישׁ מֵעוֹלָם הֵבִין הַיְחִיד אֲשֶׁר בְּחִיק הָאָב הוּא הוֹדִיעַ:

אֵת הָאֱלֹהִים לֹא־רָאָה אָדָם מֵעוֹלָם הֵבִין הַיְחִיד בְּחִיק הָאָב הוּא הַגִּיד תְּכוּנָתוֹ:

אֵת הָאֱלֹהִים לֹא רָאָה אִישׁ מֵעוֹלָם; הֵבִין הַיְחִיד הָאֵל, הַנִּמְצָא בְּחִיק הָאָב, הוּא אֲשֶׁר הוֹדִיעַנו.

אֵת הָאֱלֹהִים לֹא רָאָה אִישׁ מֵעוֹלָם; הֵבִין הַיְחִיד, הַנִּמְצָא בְּחִיק הָאָב, הוּא אֲשֶׁר הוֹדִיעַנו.

۱۸ اللَّهُ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ قَطُّ. الْإِبْنُ الْوَحِيدُ الَّذِي هُوَ فِي حِضْنِ الْآبِ هُوَ خَبَّرَ.

אֵלֶּהָא לָא חָזָא אַנְשׁ מִן מַתּוֹם. יְחִידְיָא אֵלֶּהָא הוּוּ דְאִיתְּוֵהי בְּעוּבָא דְאָבוּהי. הוּוּ אֲשַׁתְּעֵי.

אֵת הָאֱלֹהִים לֹא רָאָה אִישׁ מֵעוֹלָם; הַיְחִיד הָאֵל אֲשֶׁר בְּחִיק אָבִיו — הוּא הוֹדִיעַנו.

18 Deum nēmō vīdit umquam; ūnigenitius Deus, quī est in sinum Patris, ipse ēnarrāvit.

18 Niuno vide giammai Iddio; l'unigenito Figliuolo, ch'è nel seno del Padre, è quel che l'ha dichiarato.

18 A Dios nadie le vió jamás: el unigénito Hijo, que está en el seno del Padre, él le declaró.

18 No man hath seen God at any time; the only begotten Son, which is in the bosom of the Father, he hath declared *him*.

18 Niemand hat Gott je gesehen. Der eingeborne Sohn, der in des Vaters Schoß ist, der hat es uns verkündiget.

18 Бога не видел никто никогда; Единородный Сын, сущий в недре Отчем, Он явил.

18 Üski ei ole Jumalat iialgi näinud; ainusündinud Poeg, kes on Isa süles, on temast kõnelnud.

18 Jumalaa ei ole kukaan milloinkaan nähnyt, Ainutsyntyinen Jumala, joka on Isän rinnalla, on hänet ilmoittanut.

– HUOMAA: Joissakin kreikkalaisissa käsikirjoituksissa μονογενής θεός (*Ainutsyntyinen Jumala*) tilalla on μονογενής υἱός (*Ainutsyntyinen Poika*). Raamatunkäännökset käyttävät *Jumala* ja *Poika* sanoja vaihtelevasti kääntäjien mieltymysten mukaan.

1:19

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ;

יֵשׁ זֹאת הַיָּא עֲדוּת יוֹחֲנָן בְּשִׁלְחַ הַיְהוּדִים מִירוּשָׁלַיִם כְּהֻנִּים וְלוֹיִם לְשָׂאֵל אֹתוֹ מִי אַתָּה:

יֵשׁ זֹאת עֲדוּת יוֹחֲנָן בְּשִׁלְחַ הַיְהוּדִים כְּהֻנִּים וְלוֹיִם מִירוּשָׁלַיִם לְשָׂאֵל אֹתוֹ מִי הוּא:

יֵשׁ זֹאת עֲדוּתוֹ שֶׁל יוֹחֲנָן כְּאֲשֶׁר הַיְהוּדִים שָׁלְחוּ אֵלָיו כְּהֻנִּים וְלוֹיִים מִירוּשָׁלַיִם לְשָׂאֵל אֹתוֹ

מִי אַתָּה?

יֵשׁ זֹאת עֲדוּתוֹ שֶׁל יוֹחֲנָן כְּאֲשֶׁר **רָאִשִׁי** הַיְהוּדִים שָׁלְחוּ אֵלָיו כְּהֻנִּים וְלוֹיִים מִירוּשָׁלַיִם לְשָׂאֵל אֹתוֹ

מִי אַתָּה?

19 وَهَذِهِ هِيَ شَهَادَةُ يُوْحَنَّا حَتَّى أَرْسَلَ الْيَهُودُ مِنْ أُورُشَلِيمَ كَهَنَةً وَلَاوِيِّينَ لِيَسْأَلُوهُ مَنْ أَنْتَ.

יֵשׁ וְהָרָא הִי סְהֵדוּתָא דִּי־יוֹחֲנָן. כִּד שְׂדֵרוּ לְנֹתָה יְהוּדִיא מִן אוּרְשָׁלַם כְּהֻנַּא וְלוֹיַא דְנִשְׂאֵלוּנִיהּ:

אַנְתָּ מִן אַנְתָּ.

יֵשׁ זֹאת הַיָּא עֲדוּתוֹ שֶׁל יוֹחֲנָן, כְּאֲשֶׁר שָׁלְחוּ אֵלָיו הַיְהוּדִים כְּהֻנִּים וְלוֹיִים מִירוּשָׁלַיִם לְשָׂאֵל אֹתוֹ:

מִי אַתָּה?

19 Et hoc est testimōnium Iōannīs, quando mīsērunt ad eum Iūdāei ab Hierosolymis sacerdotēs et Levitas, ut interrogārent eum: “Tū quis es?”

19 E questa è la testimonianza di Giovanni, quando i Giudei da Gerusalemme mandarono de' sacerdoti, e de' Leviti, per domandargli: Tu chi sei?

19 Y éste es el testimonio de Juan, cuando los Judíos enviaron de Jerusalem sacerdotes y Levitas, que le preguntasen: ¿Tú, quién eres?

19 And this is the record of John, when the Jews sent priests and Levites from Jerusalem to ask him, Who art thou?

19 Und dies ist das Zeugnis Johannes, da die Juden sandten von Jerusalem Priester und Leviten, daß sie ihn fragten: Wer bist du?

19 И вот свидетельство Иоанна, когда Иудеи прислали из Иерусалима священников и левитов спросить его: кто ты?

19 Ja see on Johanneste tunnistus, kui juudid läkitasid Jeruusalemast preestrid ja leviite temalt küsima: “Kes sa oled?”

19 Tämä on Johanneksen todistus, kun juutalaiset lähettivät hänen luokseen Jerusalemistä pappeja ja leeviläisiä kysymään häneltä: “Kuka sinä olet?”

1:20

20 καὶ ὠμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὠμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ χριστός.

דַּיִוְדָה וְלֹא כִחַשׁ נִיּוּדָה לֵאמֹר אֲנִי אֵינְנִי הַמָּשִׁיחַ:

דַּוְהוּא הוֹדָה וְלֹא כִחַד כִּי הִגִּיד לֵאמֹר אֲנִכִּי אֵינְנִי הַמָּשִׁיחַ:

דַּהוּא לֹא כִחַשׁ אֶלָּא הוֹדָה וְאָמַר: אֵינְנִי הַמָּשִׁיחַ.

דַּהוּא לֹא כִחַשׁ אֶלָּא הוֹדָה וְאָמַר: אֵינְנִי הַמָּשִׁיחַ.

20 فَأَعْتَرَفَ وَلَمْ يَنْكِرْ وَأَقْرَأَ أَنِّي لَسْتُ أَنَا الْمَسِيحَ.

דַּוְאודִי וְלֹא כִפַּר. וְאודִי: דְלוֹ אָנָּא אָנָּא מְשִׁיחָא.

דַּוְהוֹדָה וְלֹא הִכְחִישׁ, וְהוֹדָה: לֹא אֲנִי הַמָּשִׁיחַ.

20 Et cōfessus est et nōn negāvit; et cōfessus est: “Nōn sum ego Christus”.

20 Ed egli riconobbe chi egli era, e nol negò; anzi lo riconobbe, dicendo: Io non sono il Cristo.

20 Y confesó, y no negó; mas declaró: No soy yo el Cristo.

20 And he confessed, and denied not; but confessed, I am not the Christ.

20 Und er bekannte und leugnete nicht; und er bekannte: Ich bin nicht Christus.

20 Он объявил, и не отрекся, и объявил, что я не Христос.

20 Tema tunnistas ega salanud mitte, vaid tunnistas: “Mina ei ole Kristus!”

20 Johannes tunnusti eikä kieltänyt. Hän tunnusti: “En minä ole Kristus.”

– HUOMAA: Heprealainen הקָשִׁיחַ (yks. määr.), aramealainen מְשִׁיחָא (yks. määr.) ja kreikkalainen χριστός (yks.)

merkitsevät *Voideltu*. Ns. kristilliset Raamatun käännökset käyttävät aina kreikkalaista Kristusta Latinalaisen Vulgata-käännöksen mukaisesti (Christus > Kristus).

1:21

21 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί οὖν; σὺ Ἠλίας εἶ; καὶ λέγει· οὐκ εἰμί. ὁ προφήτης εἶ σὺ;
καὶ ἀπεκρίθη· οὐ.

כא וַיִּשְׁאַלוּ אֹתוֹ מִי אַפּוֹא אַתָּה הָאֵתָה אֱלֹהֵי וַיֹּאמֶר אֵינְנִי הָאֵתָה הַנְּבִיא נִיעֵן לֹא:
כא וַיִּשְׁאַלוּ אֹתוֹ מִי אַפּוֹא אַתָּה הָאֵתָה אֱלֹהֵי וַיֹּאמֶר אֵינְנִי אֵתָה הַנְּבִיא אַתָּה נִיעֵן לֹא:
כא שְׁאַלוּ אוֹתוֹ: אִם כֵּן, מִי הָאֵתָה אֱלֹהֵי? הַשִּׁיב: לֹא. הָאֵתָה הַנְּבִיא? לֹא, הַשִּׁיב לָהֶם.
כא שְׁאַלוּ אוֹתוֹ: אִם כֵּן, מִי אַתָּה? הָאֵתָה אֱלֹהֵי? הַשִּׁיב: לֹא. הָאֵתָה הַנְּבִיא?
הַשִּׁיב לָהֶם: לֹא.

21 فَسَأَلُوهُ إِذَا مَاذَا. إِيْلِيَا أَنْتَ. فَقَالَ لَسْتُ أَنَا. أَلْنَبِيِّ أَنْتَ. فَأَجَابَ لَا.

כא ושאלוהי תוב: מָנָא הַכִּיל. אֱלֹהֵי אַנְתָּ. וַאֲמַר: לָא אֵיתִי. נְבִיא אַנְתָּ. וַאֲמַר: לָא.
כא ושאלוהי תוב: מָה אַפּוֹא? אֱלֹהֵי אַתָּה? וַאֲמַר: אֵינְנִי. נְבִיא אַתָּה? וַאֲמַר: לֹא.

21 Et interrogāverunt eum: “Quid ergō? Ēlias es tū?”. Et dicit: “Nōn sum”. “Prophēta es tū?”. Et respondit: “Nōn”.

21 Ed essi gli domandarono: Che sei dunque? Sei tu Elia? Ed egli disse: Io nol sono. Sei tu il Profeta? Ed egli rispose: No.

21 Y le preguntaron: ¿Qué pues? ¿Eres tú Elías? Dijo: No soy. ¿Eres tú el profeta? Y respondí: No.

21 And they asked him, What then? Art thou Elias? And he saith, I am not. Art thou that prophet? And he answered, No.

21 Und sie fragten ihn: Was denn? Bist du Elia? Er sprach: Ich bin's nicht. Bist du ein Prophet? Und er antwortete: Nein.

21 И спросили его: что же? ты Илия? Он сказал: нет. Пророк? Он отвечал: нет.

21 Ja nad küsisid temalt: “Kes siis? Oled sa Eelija?” Tema ütles: “Ei ole!” — “Oled sina see prohvet?” Tema vastas: “Ei!”

21 He kysyivät häneltä: “Kuka sitten? Oletko sinä Elia?” Hän sanoi: “En ole.” “Se profeettako olet?” Hän vastasi: “En.”

1:22

22 εἶπαν οὖν αὐτῷ· τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δώμεν τοῖς πέμπουσιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;

כב וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מִי־זֶה אַתָּה לְמַעַן נָשִׁיב לְשַׁלְּחֵינוּ דְּבַר מִה־תֹּאמַר עָלֶיךָ:
כב וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וּמִי אַפּוֹא אַתָּה כִּי עָלֵינוּ לְהַשִּׁיב דְּבַר אֶת־שַׁלְּחֵינוּ מִה־תֹּאמַר עַל־נַפְשֶׁךָ:
כב שְׁאַלוּ אוֹתוֹ: אִז מִי אַתָּה? — כִּדִּי שְׁנַתֵּן תְּשׁוּבָה לְשׁוֹלְחֵינוּ. מָה אַתָּה אוֹמֵר עַל עַצְמְךָ?
כב שְׁאַלוּ אוֹתוֹ: אִז מִי אַתָּה? — כִּדִּי שְׁנַתֵּן תְּשׁוּבָה לְשׁוֹלְחֵינוּ. מָה אַתָּה אוֹמֵר עַל עַצְמְךָ?

۲۲ فَقَالُوا لَهُ مَنْ أَنْتَ لِنُعْطِيَ جَوَابًا لِلَّذِينَ أَرْسَلُونَا. مَاذَا تَقُولُ عَنْ نَفْسِكَ.

כב ויאמרו ליה: ומנו אנת. הנתל פתגמא לאילין דשדרון. מנא אמר אנת על נפשך.

כב ויאמרו לו: ומי אתה? כרי שנתן תשובה לאלה אשר שלחונו. מה אומר אתה על עצמך?

22 Dīxērunt ergō eī: “Quis es? Ut respōnsum dēmus hīs, quī mīsērunt nōs. Quid dīcis dē teipso?”

22 Essi adunque gli dissero Chi sei? acciocchè rendiamo risposta a coloro che ci hanno mandati; che dici tu di te stesso?

22 Dijéronle: ¿Pues quién eres? para que demos respuesta á los que nos enviaron. ¿Qué dices de ti mismo?

22 Then said they unto him, Who art thou? that we may give an answer to them that sent us. What sayest thou of thyself?

22 Da sprachen sie zu ihm: Was bist du denn? daß wir Antwort geben denen, die uns gesandt haben. Was sagst du von dir selbst?

22 Сказали ему: кто же ты? чтобы нам дать ответ пославшим нас: сто ты скажешь о себе самом?

22 Siis nad ütlesid talle: “Kes sa oled? Et annaksime vastuse neile, kes meid läkitasid. Mis sa ütled enesest?”

22 Niin he sanoivat hänelle: “Sano kuka olet, että voimme antaa vastauksen niille, jotka lähettivät meidät. Mitä sanot itsestäsi?”

1:23

23 ἔφη· ἐγὼ φωνῆ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης.

כב ויאמר אני קול קורא במדבר פנו דרך יי פאשר דבר ישעיהו הנביא:

כב ויאמר אנכי קול קורא במדבר פנו דרך יי פאשר דבר ישעיהו הנביא:

כב השיב ואמר: אני קול קורא במדבר פנו דרך יי, כמו שאמר ישעיהו הנביא.

כב השיב ואמר: אני קול קורא במדבר פנו דרך יי, כמו שאמר ישעיהו הנביא.

۲۳ قَالَ أَنَا صَوْتُ صَارِخٍ فِي الْبَرِّيَّةِ قَوْمًا طَرِيقَ الرَّبِّ كَمَا قَالَ إِشْعِيَاءُ النَّبِيُّ.

כב אמר: אנא קלא דקרא במדברא. דאשנו אורחה דמרא. איכנא דאמר אשעיא נביא.

כב אמר: אני קול קורא במדבר, פנו דרך יי; כמו שאמר ישעיהו הנביא.

23 Ait: “*Ego vōx clāmantis in dēserto: ‘Dīrigite viam Dominī’, sīcut dīxit Isaias prophēta*”.

23 Egli disse: Io son la voce di colui che grida nel deserto: Addirizzate la via del Signore, siccome il profeta Isaia ha detto.

23 Dijo: Yo soy la voz del que clama en el desierto: Enderezad el camino del Señor, como dijo Isaías profeta.

23 He said, I am the voice of one crying in the wilderness, Make straight the way of the Lord, as said the prophet Esaias.

23 Er sprach: Ich bin eine Stimme eines Predigers in der Wüste: Richtet den Weg des HErrn! wie der Prophet Jesaja gesagt hat.

23 Он сказал: я глас вопиющего в пустыне: исправьте путь Господу, как сказал пророк Исаия.

23 Tema ütles: “Mina olen hüüdja hääl kõrves: Tehke tasaseks Issanda tee, nõnda nagu prohvet Jesaja on ütelnud!”

23 Hän vastasi: “Minä olen huutavan ääni erämaassa: ‘Tasoittakaa Herralle tie’. niin kuin profeetta Jesaja on sanonut.”

– HUOMAA: Tämä lainaus Novumissa, Jesaja 40:3, on kreikkalaisen Septuagintan (S) mukainen. Latalainen Vulgata, englantilainen KJV, espanjalainen RV, saksalainen Luther ja venäläinen Raamattu Jes 40:3 noudattavat Septuagintaa, mutta suomalaiset kirkkoraamatut (1933 & 1992), eestiläinen Raamattu ja italialainen Giovanni Diodati ovat heprealaisen Masoreettisen tekstin (M) kannalla ja näinollen tarkempia käännöksiä (eestiläinen käännös vielä suomalaisia tarkempi):

• Kreikka Septuaginta (Jes 40:3) S φωνή βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, ...

— Käännösten kanta M/S

- Latina Vulgata (Jes 40:3) S
- Italia Diodati (Jes 40:3) M
- Espanja RV (Jes 40:3) S
- Englanti KJV (Jes 40:3) S
- Saksa Luther (Jes 40:3) S
- Venäjä (Jes 40:3) S
- Eesti (Jes 40:3) M
- Suomi 1933 (Jes 40:3) M
- Suomi 1992 (Jes 40:3) M

vōx clāmantis in dēserto parātē viam Dominī ...

Vi è una voce d'uno che grida: Acconciate nel deserto la via del Signore, ...

Voz que clama en el desierto: Barred camino á Jehová: ...

The voice of him that crieth in the wilderness, Prepare ye the way of the LORD, ...

Es ist eine Stimme eines Predigers in der Wüste: Bereitet dem HErrn den Weg; ...

Глас вопиющего в пустыне: приготовьте путь Господу, ...

Hüüdja hääl: "Valmistage kõrves Jehoova teed, ...

Huutavan ääni kuuluu: "Valmistakaa Herralle tie erämaahan, ...

Ääni huutaa: – Raivatkaa autiomaahan Herralle tie! ...

1:24

24 Καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων.

כד והמשלחים היו מן הפרושים:

כד השלוחים האלה היו מן הפרושים:

כד השלוחים היו מן הפרושים

כד השלוחים היו מן הפרושים

24 כָּאֵן אֲמֻרְסָלוֹן מִן אֲפֻרִיסִיִּין.

כד הנזון הין דאשתדרו מן פרישא הנו.

כד הללו שנשלחו היו מן הפרושים.

24 Et quī missi fuerant, erant ex pharisaeis;

24 Or coloro ch'erano stati mandati erano d'infra i Farisei.

24 Y los que habían sido enviados eran de los Fariseos.

24 And they which were sent were of the Pharisees.

24 Und die gesandt waren, die waren von den Pharisäern

24 А посланные были из фарисеев;

24 Ja need, kes olid läkitatud, olid variseride seast.

24 Lähetetyt olivat fariseuksia,

– HUOMAA: Juutalaisten keskuudessa vaikutti useita koulukuntia. Saddukeukset (צדוקים tai צדוקים) puolustivat

kreikkalaistamista ja hyvien välien säilyttämistä ympäristön pakanakansoihin, he eivät uskoneet mihinkään yliluonnolliseen eivätkä ikuiseen elämään, he olivat siis sen ajan liberaaleja. Fariseukset (פרושים) olivat Tooran puolesta kiivailevia fanaatikkoja, joille oikea vaellus isien perinnäissäntöjen mukaan oli tärkeintä elämässä. Osa fariseuksista ei hyväksynyt poliittista ylipappetta. Fariseusten keskuudessa oli useita lahkoja, esimerkiksi Šammain talon (בית שמאי) ja Hillelin talon (בית הלל) ješivakoulut, joilla oli toisistaan eroavat tulkinnat vaelluksesta Tooran ja perinnäissäntöjen mukaan. Tämä perimätieto ja koulukuntien tulkinnat on tallennettu Mišnaan (משנה סדרי משנה). Essealaiset halusivat erottautua Jerusalemin uskonnollisesta elämästä, koska eivät hyväksyneet poliittista ylipappetta ja vanhinten neuvostoja. Jerusalemissa oli tuona aikana kaksi erilaista neuvostoa. Niistä toinen, Suuri neuvosto, oli pelkästään poliittinen ja siihen kuului 120 vanhinta (fariseuksia ja saddukeuksia), toinen neuvosto, sanhedrin, taas oli pelkästään uskonnollinen ja siihen kuului 71 farisealaista vanhinta. Farisealainen neuvosto käsitteli vain Tooran halakhaan liittyviä asioita. Esimerkiksi Šaul Paavalin opettaja, rabbi Hillelin pojan poika, rabbi Gamliel, oli farisealaisen sanhedrinin päämies (nasi), mutta vain jäsen Suuressa neuvostossa.

1:25

25 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς οὐδὲ Ἴλλιας οὐδὲ ὁ προφήτης;

כה וַיִּשְׁאַלְהוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מַדּוּעַ אִפּוּא מְטַבֵּיל אֶתָּה אִם-אֵינְךָ הַמְּשִׁיחַ אוֹ אֱלֹהֵהוּ אוֹ הַנְּבִיאַ:
 כה וַיִּשְׁאַלוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִם-אֵינְךָ הַמְּשִׁיחַ וְלֹא אֱלֹהֵהוּ וְלֹא הַנְּבִיאַ לְמָה-זֶה מְטַבֵּיל הַנֶּדֶ:
 כה וְהֵם הוֹסִיפוּ וַשְּׁאֲלוּ אוֹתוֹ: אִם כֵּן מַדּוּעַ אֶתָּה מְטַבֵּיל אִם אֵינְךָ הַמְּשִׁיחַ וְלֹא אֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיאַ?
 כה וְהֵם הוֹסִיפוּ וַשְּׁאֲלוּ אוֹתוֹ: אִם כֵּן מַדּוּעַ אֶתָּה מְטַבֵּיל אִם אֵינְךָ הַמְּשִׁיחַ וְלֹא אֱלֹהֵהוּ
 וְלֹא הַנְּבִיאַ?

25 فَسָאלُوهُ وَقَالُوا لَهُ فَمَا بَالُكَ تَعَمَّدُ إِن كُنْتَ لَسْتَ الْمَسِيحَ وَلَا إِيْلِيًّا وَلَا النَّبِيَّ.

כה וַשְּׁאֲלוּהוּ וַאֲמָרוּ לֵה: מָנָא הָכִיל מַעְמַד אַנְתָּ. אֵן אַנְתָּ לָא אֵיתִיךְ מְשִׁיחָא. וְלֹא אֱלֹהֵיָא. וְלֹא נְבִיאַ.
 כה וַשְּׁאֲלוּהוּ וַאֲמָרוּ לוֹ: מַדּוּעַ אִפּוּא מְטַבֵּיל אֶתָּה, אִם אֶתָּה אֵינְךָ הַמְּשִׁיחַ וְלֹא אֱלֹהֵהוּ וְלֹא נְבִיאַ?

25 et interrogāvērunt eum et dīxērunt eī: “Quid ergō baptizas, sī tū nōn es Christus neque Ēlias neque prophēta?”

25 Ed essi gli domandarono, e gli dissero: Perchè dunque battezzi, se tu non sei il Cristo, nè Elia, nè il profeta?

25 Y preguntáronle, y dijéronle: ¿Por qué pues bautizas, si tú no eres el Cristo, ni Elías, ni el profeta?

25 And they asked him, and said unto him, Why baptizest thou then, if thou be not that Christ, nor Elias, neither that prophet?

25 und fragten ihn und sprachen zu ihm: Warum taufest du denn, so du nicht Christus bist noch Elia noch ein Prophet?

25 И они спросили его: что же ты крестишь, если ты ни Христос, ни Илия, ни пророк?

25 Ja nad küsüsid temalt ja ütlesid talle: “Miks sa siis ristid, kui sa pole Kristus ega Eelija ega see Prohvet?”

25 ja he kysyvät häneltä: “Miksi sitten kastat, jos et ole Kristus etkä Elia etkä se profeetta?”

1:26

26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν ἔστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε,

כו וַיַּעַן אֶתָּם יוֹחָנָן וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי מְטַבֵּיל בְּמַיִם וּבְתוֹכְכֶם עוֹמֵד אֲשֶׁר לֹא יִדְעֶתֶם אוֹתוֹ:
 כו וַיַּעַן אֶתָּם יוֹחָנָן וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי מְטַבֵּיל בְּמַיִם אֵךְ אִישׁ עוֹמֵד בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר לֹא יִדְעֶתֶם אוֹתוֹ:
 כו הַשִּׁיב לָהֶם יוֹחָנָן וַאֲמָר: אֲנִי מְטַבֵּיל בְּמַיִם, אָבָל בֵּינֵיכֶם עוֹמֵד אֶחָד שְׂאִינְכֶם מְכִירִים אוֹתוֹ.
 כו הַשִּׁיב לָהֶם יוֹחָנָן וַאֲמָר: אֲנִי מְטַבֵּיל בְּמַיִם, אָבָל בֵּינֵיכֶם עוֹמֵד אֶחָד שְׂאִינְכֶם מְכִירִים אוֹתוֹ.

26 جَابَهُمْ يُوحَنَّا قَائِلًا أَنَا أَعْمَدُ بِمَاءٍ. وَلَكِنْ فِي وَسْطِكُمْ قَائِمٌ الَّذِي لَسْتُمْ تَعْرِفُونَهُ.

כו עָנָא יוֹחָנָן וַאֲמָר לֵהוּן: אֲנָא מַעְמַד אֲנָא בְּמַיָא. בֵּינְתְּכוֹן דִּין קָאם הוּ דֵאֲנַתוֹן לָא יִדְעִין
 אַנְתוֹן לֵה.

כו עָנָה יוֹחָנָן וַאֲמָר לָהֶם: אֲנִי מְטַבֵּיל בְּמַיִם, אֵךְ בֵּינֵיכֶם עוֹמֵד הֵהוּא שְׂאִינְכֶם מְכִירִים אוֹתוֹ.

26 Respondit eīs Iōannēs dīcēns: “Ego baptizō in aqua; medius vestrum stat, quem vōs nōn scītis,

26 Giovanni rispose loro, dicendo: lo battezzo con acqua; ma nel mezzo di voi è presente uno, il qual voi non conoscete.

26 Y Juan les respondiό, diciendo: Yo bautizo con agua; mas en medio de vosotros ha estado á quien vosotros no conocéis.

26 John answered them, saying, I baptize with water: but there standeth one among you, whom ye know not;

26 Johannes antwortete ihnen und sprach: Ich taufe mit Wasser; aber er ist mitten unter euch getreten, den ihr nicht kennet.

26 Иоанн сказал им в ответ: я крещу в воде; но стоит среди вас Некто, Которого вы не знаете.

26 Johannes vastas neile ning ütles: "Mina ristin veega; aga teie keskel seisab see, keda te ei tunne,

26 Johannes vastasi heille: "Minä kastan vedessä, mutta teidän keskellänne on hän, jota te ette tunne.

1:27

27 ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἶμι ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.

כו הוא הבא אחרי אשר היה לפני ואני נקלתי מהתיר שרוך נעליו:

כו זה הבא אחרי אשר קלתי מהתיר-לו שרוך נעליו:

כו הוא הבא אחרי ואני אינני ראוי להתיר את שרוך נעליו.

כו הוא הבא אחרי ואני אינני ראוי להתיר את שרוך נעליו.

27 הוֹ אֲדִי יָאֵתִי בְעַדִּי אֲדִי סָרָא קְדָאֵמִי אֲדִי לִסְתָּ בְּמִסְתַּחֲקִי אֲנִי אֲחַלֵּ סִיּוֹרַ חֲדָאֵהּ.

כו הנא הו הו דבתרי אתא. והוא ליה קדמי. הו דאנא לא שוא אנא דאשרא ערקא דמסנודה.

כו זה הוא אשר אחרי בוא והיה לפני, אשר אני אינני ראוי להתיר את שרוכי נעליו.

27 quī post mē venturus est, cuius ego nōn sum dignus, ut solvam eius corrigiam calceāmenti”.

27 Esso è colui che vien dietro a me, il qual mi è stato antiposto, di cui io non son degno di sciogliere il correggiuol della scarpa.

27 Este es el que ha de venir tras mí, el cual es antes de mí: del cual yo no soy digno de desatar la correa del zapato.

27 He it is, who coming after me is preferred before me, whose shoe's latchet I am not worthy to unloose.

27 Der der nach mir kommen wird, welcher vor mir gewesen ist, des ich nicht wert bin, daß ich seine Schuhriemen auflöse.

27 Он-то Идущий за мною, но Который стал впереди меня. Я недостоин развязать ремень у обуви Его.

27 kes tuleb pärast mind, kelle jalatsi paela lahti päästma mina ei ole vääriline!"

27 Hän tulee minun jälkeeni. Minä en ole arvollinen edes avaamaan hänen kenkiensä nauhoja."

1:28

28 ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων.

כח זאת היתה בבית עברה מעבר לירדן מקום אשר יחנן מטביל שם:

כח זאת היתה בבית עניה מעבר לירדן אשר יחנן היה מטביל שמה:

כח כל זה קרה בבית-עניה מעבר לירדן, במקום שהיה יחנן מטביל.

כח כל זה קרה בבית-עניה מעבר לירדן, במקום שהיה יחנן מטביל.

28 هَذَا كَانَ فِي بَيْتِ عَبْرَةَ فِي عَبْرِ الْأَرْدَنْ حَيْثُ كَانَ يُوحَنَّا يَعْمَدُ.

כח הלין בבית ענא הוי בעברא דירדן. איפא דמעמד הוא יחנן.

כח הדברים האלה היו בבית עניה, בעבר הירדן, במקום שהיה יחנן מטביל.

28 Haec in Bēthania facta sunt trāns Iordānēm, ubi erat Iōannēs baptizans.

28 Queste cose avvennero in Betabara, di là dal Giordano, ove Giovanni battezzava.

28 Estas cosas acontecieron en Betábara, de la otra parte del Jordán, donde Juan bautizaba.

28 These things were done in Bethabara beyond Jordan, where John was baptizing.

28 Dies geschah zu Bethabara, jenseit des Jordans, da Johannes taufete.

28 Это происходило в Вифаваре при Иордане, где крестил Иоанн.

28 See süntis Betaanias, sealpool Jordanit, kus Johannes ristis.

1:29

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

כט ויהי מִמָּחֳרַת וַיֵּרָא יוֹחָנָן אֶת־יֵשׁוּעַ בָּא אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה שֵׁה הָאֱלֹהִים הַנּוֹשֵׂא חַטָּאת הָעוֹלָם:
כט ויהי מִמָּחֳרַת וַיֵּרָא אֶת־יֵשׁוּעַ בָּא אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה שֵׁה הָאֱלֹהִים הַנּוֹשֵׂא אֶת־חַטָּאת הָאָרֶץ:
כט לְמַחְרַת רָאָה יוֹחָנָן אֶת יֵשׁוּעַ בָּא לְקִרְאָתוֹ. אָמַר יוֹחָנָן: הִנֵּה שֵׁה הָאֱלֹהִים הַנּוֹשֵׂא חַטָּאת הָעוֹלָם.
כט לְמַחְרַת רָאָה יוֹחָנָן אֶת יֵשׁוּעַ בָּא לְקִרְאָתוֹ. אָמַר יוֹחָנָן: הִנֵּה שֵׁה הָאֱלֹהִים הַנּוֹשֵׂא חַטָּאת הָעוֹלָם.

٢٩ وَفِي الْغَدِ نَظَرَ يُوحَنَّا يَسُوعَ مُقْبِلًا إِلَيْهِ فَقَالَ هُوَذَا حَمَلُ اللَّهِ الَّذِي يَرْفَعُ خَطِيئَةَ الْعَالَمِ.

כט וַלְיוֹמָא דְבַתְרָה חָזָא יוֹחָנָן לְיֵשׁוּעַ דְאַתָּא לְנִתְהָ. וְאָמַר: הָא אָמְרָה דְאַלְהָא הוּ דִשְׁקֵל חַטִּיתָה דְעָלְמָא.

כט וּבְיֹדִים הַמַּחְרַת רָאָה יוֹחָנָן אֶת יֵשׁוּעַ בָּא אֵלָיו, וְאָמַר: הִנֵּה שֵׁה הָאֱלֹהִים הַנּוֹשֵׂא אֶת חַטָּאת הָעוֹלָם.

29 Altera diē videt Iēsum vēnientem ad sē et ait: “Ecce āgnus Deī, quī tollit peccātum mundī.

29 Il giorno seguente, Giovanni vide Gesù che veniva a lui, e disse: Ecco l'Agnello di Dio, che toglie il peccato del mondo.

29 El siguiente día ve Juan á Jesús que venía á él, y dice: He aquí el Cordero de Dios, que quita el pecado del mundo.

29 The next day John seeth Jesus coming unto him, and saith, Behold the Lamb of God, which taketh away the sin of the world.

29 Des andern Tages siehet Johannes JEsum zu ihm kommen und spricht: Siehe, das ist GOTTes Lamm, welches der Welt Sünde trägt!

29 На другой день видит Иоанн идущего к нему Иисуса и говорит: вот Агнец Божий, Который берет на Себя грех мира.

29 Järgmisel päeval näeb Johannes Jeesuse tulevat tema juure ja ta ütleb: “Vaata, see on Jumala Tall, kes võtab ära maailma patu!”

29 Seuraavana päivänä Johannes näki Jeesuksen tulevan luokseen ja sanoi: “Katso, Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!”

– HUOMAA: Heprealainen nimi יֵשׁוּעַ (*Ješua*) merkitsee *Pelastus* tai *Pelastaja*. Se on lyhyt muoto nimestä יהושע *Joosua* (Neh 8:17), joka merkitsee *HERRA on Pelastaja*. Sana יֵשׁוּעַ esiintyy *Tanakhissa* 28 kertaa henkilön nimenä ja kerran kaupungin nimenä (Neh 11:26).

1:30

30 οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὁπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν.

ל זה הוא אֲשֶׁר אָמַרְתִּי עָלָיו אַחֲרַי יְבֵא אִישׁ אֲשֶׁר הָיָה לְפָנַי כִּי קָדַם־לִי הָיָה:
ל והוא אֲשֶׁר אָמַרְתִּי עָלָיו הִנֵּה אִישׁ בָּא אַחֲרַי וְהִנֵּה הוּא לְפָנַי כִּי רִאשׁוֹן־לִי הָיָה:
ל זה שְׁאָמַרְתִּי עָלָיו, אַחֲרַי בָּא אִישׁ אֲשֶׁר הוּא כְּבָר לְפָנַי, כִּי קָדַם לִי הָיָה.
ל זה שְׁאָמַרְתִּי עָלָיו, אַחֲרַי בָּא אִישׁ אֲשֶׁר הוּא כְּבָר לְפָנַי, כִּי קָדַם לִי הָיָה.

٣٠ هَذَا هُوَ الَّذِي قُلْتُ عَنْهُ يَا تِي بَعْدِي رَجُلٌ صَارَ قُدَّامِي لِأَنَّهُ كَانَ قَبْلِي.

ל הָנָא הוּ דְאָנָא אִמְרַת עֲלוּהִי דְבִתְרִי אָתָּא גִבְרָא וְהוּא לֵיה קְדָמִי. מְטַל דְקִדְמִי הוּ מְנִי.
ל זֶה הוּא שְׂאֲנִי אִמְרַתִּי עָלָיו, שְׂאֲחֵרִי יְבוּא אִישׁ וְהוּא הִיָּה לְפָנַי מְשׁוּם שְׁקוּרָם הוּא לִי.

30 Hic est, dē quō dīxī: Post mē venit vir, quī ante mē factus est, quia prior mē erat.

30 Costui è quel del quale io diceva: Dietro a me viene un uomo, il qual mi è antiposto; perciocchè egli era prima di me.

30 Este es del que dije: Tras mí viene un varón, el cual es antes de mí: porque era primero que yo.

30 This is he of whom I said, After me cometh a man which is preferred before me: for he was before me.

30 Dieser ist's, von dem ich gesagt habe: Nach mir kommt ein Mann, welcher vor mir gewesen ist; denn er war eher denn ich.

30 Сей есть, о Котором я сказал: за мною идет Муж, Который стал впереди меня, потому что Он был прежде меня.

30 See on, kellest ma ütlesin: Pärast mind tuleb mees, kes on olnud enne mind, sest ta oli enne kui mind!

30 Tämä on se, josta minä sanoin: minun jäljessäni tulee mies, joka on minua edellä, sillä hän on ollut ennen minua.

1:31

31 κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τῷ Ἰσραὴλ διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων.

לֹא וְאֲנִי לֹא יָדַעְתִּיו כִּי אִם-בְּעֵבוּר יִגְלֶה בְּיִשְׂרָאֵל בְּאֲתִי אֲנִי לְטַבֵּל בְּמַיִם:

לֹא וְאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי אֹתוֹ אֶךְ לְמַעַן יִגְלֶה לְיִשְׂרָאֵל בְּאֲתִי אֲנִי לְטַבֵּל בְּמַיִם:

לֹא וְאֲנִי לֹא הִפְרַתִּיו, אֲבָל לְמַעַן יִגְלֶה בְּיִשְׂרָאֵל בְּאֲתִי אֲנִי לְהִטְבִּיל בְּמַיִם.

לֹא וְאֲנִי לֹא הִפְרַתִּיו, אֲבָל לְמַעַן יִגְלֶה בְּיִשְׂרָאֵל בְּאֲתִי אֲנִי לְהִטְבִּיל בְּמַיִם.

31 وَأَنَا لَمْ أَكُنْ أَعْرِفُهُ. لَكِنْ لِيُظْهَرَ لِإِسْرَائِيلَ لِذَلِكَ جِئْتُ أَعْمِدُ بِالْمَاءِ.

לֹא וְאָנָא לָא יָדַע הוּיָת לֵיה. אֶלָּא דְנִתְיַדַע לְיִסְרָאֵל. מְטַל הָנָא אָתִית אָנָא רַב־מַיָּא אַעֲמַד.

לֹא וְאֲנִי לֹא הִפְרַתִּי אוֹתוֹ; אֶלָּא כִּדִּי שְׂיִנְדַע לְיִשְׂרָאֵל, עַל כֵּן בְּאֲתִי אֲנִי לְהִטְבִּיל בְּמַיִם.

31 Et ego nesciēbam eum, sed ut manifestetur Israel, propterea vēnī ego in aqua baptizans”.

31 E quant'è a me, io nol conosceva; ma, acciocchè egli sia manifestato ad Israele, per ciò son venuto, battezzando con acqua.

31 Y yo no le conocía; más para que fuese manifestado á Israel, por eso vine yo bautizando con agua.

31 And I knew him not: but that he should be made manifest to Israel, therefore am I come baptizing with water.

31 Und ich kannte ihn nicht, sondern auf daß er offenbar würde in Israel, darum bin ich kommen, zu taufen mit Wasser.

31 Я не знал Его; но для того пришел крестить в воде, чтобы Он явлен был Израилю.

31 Ja mina ei tunnud teda, kuid selleks, et ta saaks ilmsiks Iisraelile, olen mina tulnud veega ristima!"

31 Minäkään en tuntenut häntä, mutta sitä varten, että hän tulisi tunnetuksi Israelille, minä olen tullut kastamaan vedessä."

1:32

32 Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαίνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.

לְבַב וְיַעַד יוֹחָנָן וַיֹּאמֶר חֲזִיתִי הָרוּחַ כְּרִמּוֹת יוֹנָה יֹרֶדֶת מִשְׁמַיִם וְתַנַּח עָלָיו:

לְבַב וְיַעַד יוֹחָנָן לֵאמֹר רָאִיתִי אֶת-הָרוּחַ כְּיוֹנָה יֹרֶדֶת מִן-הַשָּׁמַיִם וְתַנַּח עָלָיו:

לְבַב הָעֵיד יוֹחָנָן וַאֲמַר: רָאִיתִי אֶת הָרוּחַ יֹרֶדֶת מִשְׁמַיִם כְּיוֹנָה וְנָחָה עָלָיו.

ב הַעִיד יוֹחָנָן וְאָמַר: רָאִיתִי אֶת הַרוּחַ יוֹרֵדַת מִשָּׁמַיִם כִּיּוֹנָה וְנָחָה עָלָיו.

٣٢ وَشَهِدَ يُوحَنَّا قَائِلًا إِنِّي قَدْ رَأَيْتُ الرُّوحَ بَازِلًا مِثْلَ حَمَامَةٍ مِنَ السَّمَاءِ فَاسْتَقَرَّ عَلَيْهِ.

ב וַאֲסֵהֶד יוֹחָנָן וְאָמַר: רָחִיית לרוּחָא דְנַחְתָא מִן שְׁמַיָא אִיךְ יוֹנָא. וְקוּיַת עָלוּהִי.

ב וְהַעִיד יוֹחָנָן וְאָמַר: רָאִיתִי אֶת הַרוּחַ יוֹרֵדַת מִן הַשָּׁמַיִם כִּיּוֹנָה וְנָחָה עָלָיו.

32 Et testimōnium perhibuit Iōannēs dīcēns: “Vīdī Spīritum dēscendēntem quasi columbam dē caelo, et mānsit super eum;

32 E Giovanni testimoniò, dicendo: lo ho veduto lo Spirito, ch'è sceso dal cielo in somiglianza di colomba, e si è fermato sopra lui.

32 Y Juan dió testimonio, diciendo: Vi al Espíritu que descendía del cielo como paloma, y reposó sobre él.

32 And John bare record, saying, I saw the Spirit descending from heaven like a dove, and it abode upon him.

32 Und Johannes zeugete und sprach: Ich sah, daß der Geist herabfuhr wie eine Taube vom Himmel und blieb auf ihm.

32 И свидетельствовал Иоанн, говоря: я видел Духа, сходящего с неба, как голубя, и пребывающего на Нем.

32 Ja Johannes tunnistas ning ütles: “Ma nägin Vaimu taevast alla laskuvat nagu tuvi; ja ta jäi tema peale.

32 Johannes todisti sanoen: “Minä näin Hengen laskeutuvan kuin kyyhkysen alas taivaasta ja jäävän hänen päälle.

1:33

33 κἀγὼ οὐκ ἴδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι ἐκείνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

ב וַאֲנִי לֹא יָדַעְתִּיו אוֹלָם הַשְּׁלַח אֹתִי לְטַבֵּל בְּמַיִם הוּא אָמַר אֵלַי אֵת אֲשֶׁר-תִּרְאֶה הַרוּחַ יוֹרֵדַת

וְנָחָה עָלָיו הִנֵּה זֶה הוּא אֲשֶׁר יְטַבֵּל בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ:

ב וַאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי אֹתוֹ אֵךְ הַשְּׁלַח אֹתִי לְטַבֵּל בְּמַיִם אָמַר אֵלַי אֶת-הַלֵּז אֲשֶׁר תִּרְאֶה הַרוּחַ יוֹרֵדַת

וְתַנּוּחַ עָלָיו זֶה הוּא הַמְטַבֵּל בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ:

ב אֲנִי לֹא הִפְרַתִּיו, אֶלָּא שֶׁהִשְׁלַח אֹתִי לְהַטְבִּיל בְּמַיִם הוּא אָמַר אֵלַי, זֶה שֶׁתִּרְאֶה אֵת הַרוּחַ

יוֹרֵדַת וְנָחָה עָלָיו — הוּא הַמְטַבֵּיל בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

ב אֲנִי לֹא הִפְרַתִּיו, אֶלָּא שֶׁהִשְׁלַח אֹתִי לְהַטְבִּיל בְּמַיִם הוּא אָמַר אֵלַי, זֶה שֶׁתִּרְאֶה אֵת הַרוּחַ

יוֹרֵדַת וְנָחָה עָלָיו — הוּא הַמְטַבֵּיל בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

٣٣ وَأَنَا لَمْ أَكُنْ أَعْرِفُهُ. لَكِنَّ الَّذِي أَرْسَلَنِي لِأَعْمَدَ بِالْمَاءِ ذَاكَ قَالَ لِي الَّذِي تَرَى الرُّوحَ نَازِلًا وَمُسْتَقِرًّا

عَلَيْهِ فَهَذَا هُوَ الَّذِي يَعْمَدُ بِالرُّوحِ الْقُدُسِ.

ב וַאֲנִי לֹא יָדַע הוּיַת לֵה. אֶלָּא מִן דְּשַׁדְרַנִּי דְאַעְמַד בְּמַיָא. הוּ אָמַר לִי: דְאַיְנָא דְחִזָא אֲנַת

דְנַחְתָא רוּחָא נְמַקוּיָא עָלוּהִי. הֵנָּא הוּ מַעְמַד בְּרוּחָא דְקוּדְשָא.

ב וַאֲנִי לֹא הִפְרַתִּי אֹתוֹ, אֶלָּא מִי שֶׁשְׁלַחְנִי לְמַטְבִּיל בְּמַיִם, הוּא אָמַר לִי: זֶה שֶׁתִּרְאֶה

שֶׁהַרוּחַ יוֹרֵדַת וְנָחָה עָלָיו — זֶהוּ מְטַבֵּיל בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

33 et ego nesciēbam eum, sed, quī mīsīt mē baptizare in aqua, ille mihi dīxīt: “Super quem vidēris Spīritum dēscendēntem et manēntem super eum, hic est quī baptizat in Spīritu Sancto”.

33 E quant'è a me, io nol conosceva; ma colui che mi ha mandato a battezzar con acqua mi avea detto:
 Colui sopra il quale tu vedrai scender lo Spirito, e fermarsi, è quel che battezza con lo Spirito Santo.
 33 Y yo no le conocía; mas el que me envió á bautizar con agua, aquél me dijo: Sobre quien vieres descender
 el Espíritu, y que reposa sobre él, éste es el que bautiza con Espíritu Santo.
 33 And I knew him not; but he that sent me to baptize with water, the same said unto me, Upon whom thou
 shalt see the Spirit descending, and remaining on him, the same is he which baptizeth with the Holy Ghost.
 33 und ich kannte ihn nicht; aber der mich sandte, zu taufen mit Wasser, derselbige sprach zu mir: Über
 welchen, du sehen wirst den Geist herabfahren und auf ihm bleiben, derselbige ist's, der mit dem Heiligen
 Geist taufet.
 33 Я не знал Его; но Пославший менр крестить в воде сказал мне: на Кого увидишь Духа сходящего и
 пребывающего на Нем, Тот есть крестящий Духом Святым.
 33 Ja mina ei tunnud teda mitte; aga kes mind läkitas veega ristima, see ütles mulle: Kelle peale sa näed Vaimu
 alla laskuvat ja tema peale jäävat, see on, kes ristib Püha Vaimuga!
 33 Minä en tuntenut häntä, mutta hän, joka lähetti minut kastamaan vedessä, sanoi minulle:
 'Hän, jonka pöälle sinä näet Hengen laskeutuvan ja jäävän, kastaa Pyhässä Hengessä.'

1:34

34 κἀγὼ ἐώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

לֹא נִאֲנִי רְאִיתִי וְאָעִידָהּ כִּי זֶה הוּא בֶן־הָאֱלֹהִים:
 לֹא נִאֲנִי רְאִיתִי וְאָעִיד כִּי־זֶה הוּא בֶן־הָאֱלֹהִים:
 לֹא נִאֲנִי רְאִיתִי וְהֵעֵרְתִי שְׁזָה הוּא בֶן־הָאֱלֹהִים.
 לֹא נִאֲנִי רְאִיתִי וְהֵעֵרְתִי שְׁזָה הוּא בֶן־הָאֱלֹהִים.
 ٣٤ وَأَنَا قَدْ رَأَيْتُ وَشَهِدْتُ أَنَّ هَذَا هُوَ ابْنُ اللَّهِ.

לֹא וְאָנָּא חֲזִית וְאַסְהֵרְת דְהִנָּא הוּ בִרְה דְאֱלֹהָא.
 לֹא נִאֲנִי רְאִיתִי וְהֵעִידוֹתִי שְׁזָהוּ בֶן־הָאֱלֹהִים.

34 Et ego vīdī et testimōnium perhibui quia hic est Fīlius Deī”.

34 Ed io l'ho veduto, e testifico che costui è il Figliuol di Dio.

34 Y yo le vi, y he dado testimonio que éste es el Hijo de Dios.

34 And I saw, and bare record that this is the son of God.

34 Und ich sah es und zeugete, daß dieser ist Gottes Sohn.

34 И я видел и засвидетельствовал, что Сей есть Сын Божий.

34 Ja mina olen näinud ja tunnistanud, et seesinane on Jumala Poeg!”

34 Tämän minä olen nähnyt ja olen todistanut, että hän on Jumalan Poika.”

1:35

35 Τῆ ἑπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο

לֹא נִיְהִי מְמַחֶרֶת וַיִּסְרַף יוֹחָנָן וַיַּעֲמֵד וּשְׁנַיִם מִתְלַמְּדָיו עִמּוֹ:
 לֹא נִיְהִי מְמַחֶרֶת וַיַּעֲמֵד יוֹחָנָן עוֹד עִם־שְׁנַיִם מִתְלַמְּדָיו:
 לֹא לְמַחֶרֶת שׁוֹב עָמַד יוֹחָנָן וְאֵתוֹ שְׁנַיִם מִתְלַמְּדָיו.
 לֹא לְמַחֶרֶת שׁוֹב עָמַד יוֹחָנָן וְאֵתוֹ שְׁנַיִם מִתְלַמְּדָיו.

٣٥ وَفِي الْعَدِ أَيْضاً كَانَ يُوحَنَّا وَقِفًا هُوَ وَاثْنَانِ مِنْ تَلَامِيذِهِ.

לֹא וּלְיוֹמָא אַחֲרָנָא קָאם הוּא יוֹחָנָן וְתַרְיָן מִן תְּלַמְּדוּהִי.
 לֹא וּבְיוֹם הַמַּחֶרֶת עָמַד יוֹחָנָן עִם שְׁנַיִם מִתְלַמְּדָיו,

37 Услышав от него сии слова, оба ученика пошли за Иисусом.

37 Ja need kaks jüngerit kuulsid tema ütlust ja järgisid Jeesust.

37 Kun ne kaksi opetuslasta kuulivat, mitä hän sanoi, he lähtivät seuraamaan Jeesusta.

1:38

38 στραφείς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· **τί ζητεῖτε**; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ῥαββί, ὃ λέγεται μεθερμηνευόμενον διδάσκαλε, ποῦ μένεις;

לח וַיִּפֶן יֵשׁוּעַ אַחֲרָיו וַיֵּרָא אֹתָם הַלְכִים אַחֲרָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם **מַה תְּבַקְשׁוּ** וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו רַבִּי פְּרוּשׁוֹ מוֹרֵי אֵיפֹה תָלִין;

לח וַיִּפֶן יֵשׁוּעַ וַיֵּרָאֵם הַלְכִים אַחֲרָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם **מַה תְּבַקְשׁוּן** וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו רַבִּי אֲשֶׁר יֹאמֶר מוֹרֵי אֵיפֹה מְקוֹם מוֹשְׁבֶךָ;

לח כַּאֲשֶׁר פָּנָה יֵשׁוּעַ וַרְאָה אוֹתָם הוֹלְכִים אַחֲרָיו, שָׁאַל אוֹתָם: **מָה אַתֶּם מְבַקְשִׁים?** אָמְרוּ לוֹ: רַבִּי, אֵיפֹה אַתָּה גָר?

לח כַּאֲשֶׁר פָּנָה יֵשׁוּעַ וַרְאָה אוֹתָם הוֹלְכִים אַחֲרָיו, שָׁאַל אוֹתָם: **מָה אַתֶּם מְבַקְשִׁים?** אָמְרוּ לוֹ: רַבִּי, אֵיפֹה אַתָּה גָר?

38 **فَالْتَفَتَ يَسُوعُ وَنَظَرَ هُمَا يَتَّبَعَانِ فَقَالَ لَهُمَا مَاذَا تَطْلُبَانِ.** فَقَالَ رَبِّي الَّذِي تَفْسِيرُهُ يَا مَعْلَمُ أَيْنَ تَمْكُثُ.

לח וְאַתְפַּנִּי יֵשׁוּעַ. וַיַּחְזֵא אֲנֹן דְּאַתִּין בְּתַרְהַ. וְאָמַר לְהוֹן: **מָנָא בְּעִין אַנְתוֹן.** אָמְרִין לָהּ: רַבִּין. אֵיכָּא הוּא אַנְתָּ.

לח וּפְנָה יֵשׁוּעַ וַרְאָה אוֹתָם בָּאִים אַחֲרָיו, וְאָמַר לָהֶם: **מָה אַתֶּם מְבַקְשִׁים?** אָמְרוּ לוֹ: רַבִּינוּ, אֵיפֹה אַתָּה גָר?

38 Conversus autem Iēsus et videns eōs sequentes sē dīcit eīs: “**Quid quaeritis?**”. Quī dīxērunt eī: “Rabbi – quod dīcitur interpretātum Magister – ubi manes?”.

38 E Gesù, rivoltosi, e veggendo che lo seguivano, disse loro: **Che cercate?** Ed essi gli dissero: Rabbi il che, interpretato, vuol dire: Maestro, dove dimori?

38 Y volviéndose Jesús, y viéndolos seguir le, díceles: **¿Qué buscáis?** Y ellos le dijeron: Rabbí (que declarado quiere decir Maestro) ¿dónde moras?

38 Then Jesus turned, and saw them following, and saith unto them, **What seek ye?** They said unto him, Rabbi (which is to say, being interpreted, Master,) where dwellest thou?

38 Jesus aber wandte sich um und sah sie nachfolgen und sprach zu ihnen: **Was suchet ihr?** Sie aber sprachen zu ihm: Rabbi (das ist verdolmetscht, Meister), wo bist du zur Herberge?

38 Иисус же, обратившись и увидев их идущих, говорит им: **что вам надобно?** Они сказали Ему: Равви, — что значит: учитель, — где живешь?

38 Aga Jeesus pöördus ümber, ja nähes neid teda järgivat, ütles ta neile: “**Mita te otsite?**” Aga nemad ütlesid talle: “Rabbi!” – see tähendab meie keeli õpetaja – “Kus sa asud?”

38 Jeesus kääntyi, ja nähdessään heidän seuraavan hän kysyi heiltä: “**Mitä te etsitte?**” He vastasivat Hänelle: “Rabbi” – se on käännettynä: opettaja – “missä sinä asut?”

– HUOMAA: 1. **Ješuan sanat** on kirjoitettu aina **punaisella**.

2. Hebrean sana **rav** (רב) merkitsee **suuri**. Tooran opettajia kutsuttiin **rabbeiksi** (רבים, רב). **Rabbi** (רבי) merkitsee **opettajani** tai **herrani**; Yleisesti käytettiin myös aramealaisia muotoja **רבן** ja **רבנן** (**opettajamme**, **herramme**).

1:39

39 λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν ποῦ μένει καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη.

לש וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם **בָּאוּ וּרְאוּ** וַיָּבֹאוּ וַיִּרְאוּ אֶת־מְקוֹם מְלוֹנוֹ וַיֵּשְׁבוּ עִמּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא וְהָעֵת כַּשָּׁעָה הָעֲשִׂירִית:

לש וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם **בָּאוּ וּרְאוּ** וַיָּבֹאוּ וַיִּרְאוּ אֶת־מְקוֹם מוֹשְׁבוֹ וַיֵּשְׁבוּ אִתּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא וְהָעֵת הַזֶּהָה כַּשָּׁעָה הָעֲשִׂירִית:

לש **בּוֹאוּ וְתִרְאוּ**, הַשִּׁיב לָהֶם. הִלְכוּ וּרְאוּ הֵיכָן הוּא גֵר וְשָׁהוּ אִתּוֹ בְּאוֹתוֹ יוֹם. הַשָּׁעָה הַזֶּהָה אַרְבַּע אַחֲרֵי הַצָּחֳרִים בְּעֶרְךָ.

לש **הַשִּׁיב לָהֶם: בּוֹאוּ וְתִרְאוּ**. הִלְכוּ וּרְאוּ הֵיכָן הוּא גֵר וְשָׁהוּ אִתּוֹ בְּאוֹתוֹ יוֹם. הַשָּׁעָה הַזֶּהָה אַרְבַּע אַחֲרֵי הַצָּחֳרִים בְּעֶרְךָ.

39 فَقَالَ لَهُمَا **تَعَالِيَا وَانظُرَا**. فَاتِيَا وَنَنْظُرَا أَيْنَ كَانَ يَمْكُثُ وَمَكَثًا عِنْدَهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ. وَكَانَ خَوْ السَّاعَةِ الْعَاشِرَةِ.

לש אָמַר לָהֶן: **תָּו וְתַחזוּן**. הַנּוֹן דִּין אָתּוֹ. וַחֲזוּ אִיפָא דַהּוּא. וְלִזְתָּה הָוּ יוֹמָא הָו. וְאִית הָוֵי אִיךְ שָׁעָא עֶסֶר.

לש אָמַר לָהֶם: **בּוֹאוּ וְתִרְאוּ**. וְהֵם בָּאוּ וּרְאוּ הֵיכָן הוּא גֵר, וְהָיוּ אֶצְלוֹ אוֹתוֹ הַיּוֹם; וְזֶה הָיָה בְּעֶרְךָ בַּשָּׁעָה הָעֲשִׂירִית.

39 Dicit eis: **“Vēnīte et videbitis”**. Venerunt ergō et viderunt, ubi manēret, et apud eum mānsērunt diē illō; hōra erat quasi decima.

39 Egli disse loro: **Venite, e vedetelo**. Essi adunque andarono, e videro ove egli dimorava, e stettero presso di lui quel giorno. Or era intorno le dieci ore.

39 Díceles: **Venid y ved**. Vinieron, y vieron donde moraba, y quedáronse con él aquel día: porque era como la hora de las diez.

39 He saith unto them, **Come and see**. They came and saw where he dwelt, and abode with him that day: for it was about the tenth hour.

39 Er sprach zu ihnen: **Kommt und sehet es!** Sie kamen und sahen's und blieben denselbigen Tag bei ihm. Es war aber um die zehnte Stunde.

39 Говорит им: **пойдите и увидите**. Они пошли и увидели, где Он живет; и пробыли у Него день тот. Было около десятого часа.

39 Ta ütles neile: **“Tulge ja vaadake!”** Nad tulidki ja nägid, kus ta asus, ja nad jäid tema juure selle päeva. See oli arvata kümnes tund.

39 Hän sanoi heille: **“Tulkaa katsomaan.”** Niin he menivät ja näkivät, missä hän asui, ja viipyivät hänen luonaan sen päivän. Silloin oli noin kymmenes tunti.

1:40

40 Ἦν Ἄνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ·

מ וְאַחַד מִן־הַשְּׁנַיִם אֲשֶׁר שָׁמְעוּ מֵאֵת יוֹהָנָן וְהִלְכוּ אַחֲרָיו הוּא אַנְדְּרֵי אַחֵי שְׁמַעוֹן פְּטְרוֹס:

מ וְאַחַד מִן־הַשְּׁנַיִם אֲשֶׁר שָׁמְעוּ מֵאֵת יוֹהָנָן וְהִלְכוּ אַחֲרָיו הָיָה אַנְדְּרֵי אַחֵי שְׁמַעוֹן פְּטְרוֹס:

מ אַנְדְּרֵי, אַחִיו שֶׁל שְׁמַעוֹן פִּיפֵּא, הָיָה אַחַד מִן הַשְּׁנַיִם אֲשֶׁר שָׁמְעוּ מִפִּי יוֹחָנָן וְהִלְכוּ אַחֲרָיו.

מ אַנְדְּרֵי, אַחִיו שֶׁל שְׁמַעוֹן פִּיפֵּא, הָיָה אַחַד מִן הַשְּׁנַיִם אֲשֶׁר שָׁמְעוּ מִפִּי יוֹחָנָן וְהִלְכוּ אַחֲרָיו.

٤٠ كَانَ أَنْدَرَاوَسُ أَخُو سِمَعَانَ بَطْرُسَ وَاحِدًا مِنَ الْاِثْنَيْنِ اللَّدَيْنِ سَمِعَا يُوحَنَّا وَتَبِعَاهُ.

מ חר דיין מן הנזון דשמעו מן יוחנן ואזלו בתרה דישוע. איתוהי הןא אנדראוס אחוהי דשמעון.
מ ואחר מהללו ששמעו מיוחנן והלכו אחרי ישוע, היה אנדראוס אחיו של שמעון.

40 Erat Andreas, frāter Simōnis Petri, ūnus ex duobus, quī audīerant ab Iōannē et secūtī fuerant eum.

40 Andrea, fratello di Simon Pietro, era uno de' due, che aveano udito quel ragionamento da Giovanni, ed avean seguitato Gesù.

40 Era Andrés, hermano de Simón Pedro, uno de los dos que habían oído de Juan, y le habían seguido.

40 One of the two which heard John speak, and followed him, was Andrew, Simon Peter's brother.

40 Einer aus den zwei, die von Johannes hörten und Jesu nachfolgeten, war Andreas, der Bruder des Simon Petrus.

40 Один из двух, слышавших от Иоанна об Иисусе и последовавших за Ним, был Андрей, брат Симона Петра.

40 Andreas, Siimon Peetruse vend, oli üks neist kahest, kes oli kuulnud Johannese ütlust ja hakanud Jeesust järgima.

40 Andreas, Simon Pietarin veli, oli toinen niistä kahdesta, jotka olivat kuulleet, mitä Johannes sanoi, ja seuranneet Jeesusta.

– HUOMAA: Andreas on kreikkalainen nimi (Ανδρέας), jolla ei ole heprealaista vastinetta ja siksi heprealaisia muotoja on useita (אנדריוס ja אנדררי, אנדררי).

1:41

41 εὐρίσκει οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ· εὐπήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον χριστός.

מזא הוא פנש בראשונה את שמעון אחיו ויאמר אליו את-המשיח מצאנו אשר תרגומו כריסטוס:

מזא הוא מצא את-אחיו את-שמעון ויאמר אליו מצאנו את-המשיח ובלשון יון כריסטוס:

מזא תחלה מצא את אחיו שמעון ואמר לו: מצאנו את המשיח.

מזא תחלה מצא את אחיו שמעון ואמר לו: מצאנו את המשיח.

٤١ هَذَا وَجَدَ أَوْلَىٰ أَخَاهُ سِمَعَانَ فَقَالَ لَهُ قَدْ وَجَدْنَا مَسِيًّا. الَّذِي تَفْسِيرُهُ الْمَسِيحُ.

מזא הןא הןא לוקדם לשמעון אחוהי. ואמר לה: אשפחניהי למשיחא.

מזא הלה ראה תחלה את שמעון אחיו ואמר לו: מצאנו את המשיח.

41 Invenit hic primum frāterem suum Simōnem et dicit eī: “Invenimus Messiam” – quod est interpretātum Christus –;

41 Costui trovò il primo il suo fratello Simone, e gli disse: Noi abbiam trovato il Messia; il che, interpretato, vuol dire: Il Cristo; e lo menò da Gesù.

41 Este halló primero á su hermano Simón, y díjole: Hemos hallado al Mesías (que declarado es, el Cristo).

41 He first findeth his own brother Simon, and saith unto him, We have found the Messias, which is, being interpreted, the Christ.

41 Derselbige findet am ersten seinen Bruder Simon und spricht zu ihm: Wir haben den Messias funden (welches ist verdolmetscht: der Gesalbte).

41 Он первый находит брата своего Симона и говорит ему: мы нашли Мессию, что значит: Христос;

41 Tema leiab esiteks oma venna Siimona ja ütleb temale: “Me oleme leidnud Messial!” – see on meie keeli Kristuse.

41 Hän tapasi ensin veljensä Simonin ja sanoi hänelle: “Me olemme löytäneet Messiaan” – se on käännettyä: Kristuksen.

– HUOMAA: Heparalainen הַמְּשִׁיחַ (yks. määr.), aramealainen מְשִׁיחָא (yks. määr.) ja kreikkalainen χριστός (yks.) merkitsevät *Voideltu* (siis tietty Jumalan Voideltu). Ns. kristilliset Raamatun käännökset käyttävät aina kreikkalaisperäistä *Kristusta* latinalaisen Vulgata-käännöksen mukaisesti (הַמְּשִׁיחַ [hepr.] = Kristus [kr.] > Christus [lat.] > Kristus). Nimen הַמְּשִׁיחַ voisi käänntää suomeksi vaikka *Ješua Voideltu* tai *Pelastaja Voideltu*. Kreikkalaisessa Novum-tekstissä Voideltu (Kristos) on käännetty hepreasta, mutta latinaksi se väännettiin kääntämättä kreikkalainen Kristus muotoon Christus, ja tästä se on väännetty muihinkin kieliin kaikissa ns. kristillisissä käännöksissä. Kristus ei suomessa tarkoita enää mitään, vaikka se on hepreassa ja kreikassa tarkoittanut Voideltua.

1:42

42 ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

מב ניוליכהו אל-ישוע ויהי כהביט אליו ישוע ויאמר שמעון בן-יונה לך יקרא כיפא אשך
תרגומו פטרוס:

מב וביאהו אל-ישוע ויראהו ישוע ויאמר אתה שמעון בן-יוחנן לך יקרא כיפא ובלשון יון
פטרוס:

מב הוא הביא אותו אל ישוע. הביט בו ישוע ואמר: אתה שמעון בן יוחנן, אתה תקרא כיפא
(שמשמעו סלע).

מב הוא הביא אותו אל ישוע. הביט בו ישוע ואמר: אתה שמעון בן יוחנן, אתה תקרא כיפא
(שמשמעו סלע).

42 فَجَاءَ بِهِ إِلَى يَسُوعَ. فَانظَرَ إِلَيْهِ يَسُوعُ وَقَالَ أَنْتَ سِمْعَانُ بْنُ يُونَا. أَنْتَ تَدْعَى صَفَا الَّذِي
تَفْسِيرُهُ بِطَرَسُ.

מב ואיתה לך ישוע. וקר בה ישוע ואמר: אנת הו שמעון ברה דיונא. אנת תתקרא כאפא.

מב והביאו אל ישוע. והביט בו ישוע ואמר: אתה הוא שמעון בן יונה; אתה תקרא כיפא.

42 addūxīt eum ad Iēsum. Intuitus eum Iēsus dīxīt: “Tū es Simōn filius Iōannis; tū vocāberis Cēphās” – quod interpretātur Petrus –.

42 E Gesù, riguardatolo in faccia, disse: Tu sei Simone, figliuol di Giona; tu sarai chiamato Cefa, che vuol dire: Pietra.

42 Y le trajo á Jesús. Y mirándole Jesús, dijo: Tú eres Simón, hijo de Jonás: tú serás llamado Cefas (que quiere decir, Piedra).

42 And he brought him to Jesus. And when Jesus beheld him, he said, Thou art Simon the son of Jona: thou shalt be called Cephās, which is by interpretation, A stone.

42 Und führete ihn zu JEsu. Da ihn JEsus sah, sprach er: Du bist Simon, Jonas Sohn; du sollst Kephās heißen (das wird verdolmetscht: ein Fels).

42 и привел его к Иисусу. Иисус же, взглянув на него, сказал: ты — Симон, сын Ионин; ты наречешься Кифа, что значит: камень (Петр).

42 Ja ta viis tema Jeesuse juure. Jeesus vaatas temale otsa ja ütles: “Sina oled Siimon, Joon poeg, sind peab hüütama Keefaseks!” – see tähendab Peetruseks.

42 Andreas vei hänet Jeesuksen luo. Jeesus katsoi häneen ja sanoi: “Sinä olet Simon, Johanneksen poika. Sinun nimesi on oleva Keefas” – se on käännettynä: Pietari.

– HUOMAA: 1. Sana קָפָא esiintyy kaksi kertaa *Tanakhissa* (Job 30:6 & Jer 4:29) merkiten *kallio*; siten aramealainen sana קָפָא tulee samasta juuresta, siksi sanan heprealainen muoto kirjoitetaan קִיפָא. Sanan kreikkalainen vastine on Πέτρος.

2. Joissakin kreikkalaisissa käsikirjoituksissa Simonin isän nimi on Ἰωνᾶ (*Joon*) tai Ἰωάννα (*Jooanna*). Vertaa Mt 16:17 (Βαριωνᾶ tai Βαρ Ἰωνᾶ *Joonan poika*).

43 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ εὗρίσκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀκολουθεῖ μοι.

מגז ניהי ממחרת ניואל ישוע לצאת הנגליה ניםצא את-פילפוס ניאמר אליו לך אחרי:

מגז ניהי ממחרת ניואל לקחת הנגליה ניםצא את-פילפוס ניאמר אליו ישוע לך אחרי:

מגז למחרת רצה ישוע לקחת לנגליל. הוא מצא את פילפוס ואמר לו: לך אחרי!

מגז למחרת רצה ישוע לקחת לנגליל. הוא מצא את פילפוס ואמר לו: לך אחרי!

٤٣ فِي الْغَدِ أَرَادَ يَسُوعُ أَنْ خَيْرَجَ إِلَى الْجَلِيلِ. فَوَجَدَ فِيلِبُّسَ فَقَالَ لَهُ اتَّبِعْنِي.

מגז נליומא אחרנא צבא ישוע למפק לנגליא. ואשכח לפילפוס. ואמר לה: תא בתרי.

מגז וביום המחרת רצה ישוע לצאת לנגליל, ומצא את פילפוס ואמר לו: בוא אחרי.

43 In crāstinum voluīt exīre in Galilaeam et invenit Philippum. Et dīcit eī Iēsus: “Sequere mē”.

43 Il giorno seguente, Gesù volle andare in Galilea, e trovò Filippo, e gli disse: **Seguitami**.

43 El siguiente día quiso Jesús ir a Galilea, y halla a Felipe, al cual dijo: **Sígueme**.

43 The day following Jesus would go forth into Galilee, and findeth Philip, and saith unto him, **Follow me**.

43 Des andern Tags wollte JEsus wieder nach Galiläa ziehen und findet Philippus und spricht zu ihm: **Folge mir nach!**

43 На другой день Иисус восхотел идти в Галилею, и находит Филиппа и говорит ему: **иди за Мною**.

43 Järgmisel päeval Jeesus tahtis minna Galileasse; ja ta leiab Filippuse ning ütleb temale: “**Järgi mind!**”

43 Seuraavana päivänä aikoessaan lähteä Galileaan Jeesus tapasi Filippuksen ja sanoi hänelle: “**Seuraa minua.**”

– HUOMAA: Filippuksen nimi on kreikkalainen (Φίλιππος).

44 ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.

מגז ופילפוס היה מבית-צידה עיר אנדרי ופטרוס:

מגז ופילפוס היה מבית-צידה עיר אנדרי ופטרוס:

מגז פילפוס היה מבית-צידה, מעירם של אנדרי וכיפא.

מגז פילפוס היה מבית צידא, מעירם של אנדרי וכיפא.

٤٤ وَكَانَ فِيلِبُّسُ مِنْ بَيْتِ صَيْدَا مِنْ مَدِينَةِ أَنْدَرَاوُسَ وَبَطْرُسَ.

מגז הו דין פילפוס איתוהי הוּא מן בית צידא. מן מדינתה דאנדראוס ורשמעון.

מגז והוא פילפוס היה מבית-צידה, מן העיר של אנדראוס ושמעון.

44 Erat autem Philippus ā Bēthsaida, cīvitāte Andreae et Petri.

44 Or Filippo era da Betsaida, della città d'Andrea e di Pietro.

44 Y era Felipe de Betsaida, la ciudad de Andrés y de Pedro.

44 Now Philip was of Betsaida, the city of Andrew and Peter.

44 Philippus aber war von Betsaida, aus der Stadt des Andreas und Petrus.

44 Филипп же был из Вифсаиды, из одного города с Андреем и Петром.

44 Aga Filippus oli pärit Betsaidast, Andrease ja Peetruse linnast.

44 Filippus oli Beetsaidan kaupungista, kuten myös Andreas ja Pietari.

45 εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφήται εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.

מזה נִיפְנַע פִּילְפּוֹס אֶת־נְתַנְאֵל וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִצְאָנוּ אֹתוֹ אֲשֶׁר כָּתַב מֹשֶׁה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה וְהַנְּבִיאִים אֶת־יֵשׁוּעַ בֶּן־יוֹסֵף מִנְצָרֶת:

מזה נִימְצָא פִּילְפּוֹס אֶת־נְתַנְאֵל וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִצְאָנוּ אֹתוֹ אֲשֶׁר כָּתַב עָלָיו מֹשֶׁה בַּתּוֹרָה וְהַנְּבִיאִים אֶת־יֵשׁוּעַ בֶּן־יוֹסֵף מִנְצָרֶת:

מזה פִּילְפּוֹס פָּגַשׁ אֶת נְתַנְאֵל וְאָמַר לוֹ: מִצְאָנוּ אֶת זֶה שֶׁכָּתַב מֹשֶׁה בַּתּוֹרָה, וְכֵן גַּם הַנְּבִיאִים, אֶת יֵשׁוּעַ בֶּן־יוֹסֵף מִנְצָרֶת.

מזה פִּילְפּוֹס פָּגַשׁ אֶת נְתַנְאֵל וְאָמַר לוֹ: מִצְאָנוּ אֶת זֶה שֶׁכָּתַב עָלָיו מֹשֶׁה בַּתּוֹרָה, וְכֵן גַּם הַנְּבִיאִים, אֶת יֵשׁוּעַ בֶּן יוֹסֵף מִנְצָרֶת.

45 εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφήται εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.

מזה ופִּילְפּוֹס אֲשַׁכַּח לְנְתַנְאֵל. וְאָמַר לָהּ: הֵן דְּכָתַב עָלָיו מוֹשֶׁה בְּנִמוּסָא וּבְנְבִיאִים אֲשַׁכַּתְנִיהִי. דִּישׁוּעַ הוּא בֶּר יוֹסֵף. דִּמְנָן נְצָרֶת.

מזה ופִּילְפּוֹס מְצָא אֶת נְתַנְאֵל וְאָמַר לוֹ: הֵהוּא שֶׁכָּתַב עָלָיו מֹשֶׁה בַּתּוֹרָה וּבְנְבִיאִים מִצְאָנוּהוּ שִׁישׁוּעַ בֶּן יוֹסֵף הוּא אֲשֶׁר מִנְצָרֶת.

45 Invenit Philippus Nathanael et dicit ei: "Quem scripsit Moyses in Lege et Prophetas invenimus, Iesum filium Ioseph a Nazareth".

45 Filippo trovò Natanaele, e gli disse: Noi abbiamo trovato colui, del quale Mosè nella legge, ed i profeti hanno scritto; che è Gesù, figliuolo di Giuseppe, che è da Nazaret.

45 Felipe halló á Natanael, y dícele: Hemos hallado á aquel de quien escribió Moisés en la ley, y los profetas: á Jesús, el hijo de José, de Nazaret.

45 Philip findeth Nathanael, and saith unto him, We have found him, of whom Moses in the law, and the prophets, did write, Jesus of Nazareth, the son of Joseph.

45 Philippus findet Nathanael und spricht zu ihm: Wir haben den gefunden, von welchem Mose im Gesetz und die Propheten geschrieben, Iesum, Josephs Sohn, von Nazareth.

45 Филипп находит Нафанаила и говорит ему: мы нашли Того, о Котором писали Моисей в законе и пророки, Иисуса, сына Иосифова, из Назарета.

45 Filippus leiab Naatanaeli ja ütleb temale: "Kellest Mooses on kirjutanud käsuõpetuses, ja prohvetid, selle me oleme leidnud, Jeesuse, Joosepi poja, Naatsaretist!"

45 Filippus tapasi Natanaelin ja sanoi hänelle: "Me olemme löytäneet hänet, josta Mooses laissa ja profeetat ovat kirjoittaneet: Jeesuksen, Joosefin pojan, joka on Nasaretista."

– HUOMAA: Heparalainen nimi נְתַנְאֵל (*Natanael*) merkitsee *Jumala antoi*.

1:46

46 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ· ἐκ Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ ὁ Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε.

מזה וַיֹּאמֶר אֵלָיו נְתַנְאֵל הַמְּנַצֵּרֶת תִּצְאָלָנוּ טוֹבָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו בֵּא וְרָאָה:

מזה וַיֹּאמֶר אֵלָיו נְתַנְאֵל הֲכִי מְנַצֵּרֶת יָבֵא טוֹב וַיֹּאמֶר אֵלָיו פִּילְפּוֹס בֵּא וְרָאָה:

מזה אָמַר לוֹ נְתַנְאֵל: מְנַצֵּרֶת יְכוּל לָבוֹא מִשָּׁהוּ טוֹב? אָמַר לוֹ פִּילְפּוֹס: בּוֹא וְרָאָה.

מִדּוֹ אָמַר לוֹ נְתַנְיָאֵל: מִנְצְרַת יְכוּל לָבוֹא מִשְׁהוּ טוֹב? אָמַר לוֹ פִּילִיפּוֹס: בּוֹא וּרְאֵה.

46 فَقَالَ لَهُ نَثْنَائِيلُ أَمِنَ النَّاصِرَةِ يُمَكِّنُ أَنْ تَكُونَ شَيْءٌ صَاحِحٌ. قَالَ لَهُ فِيلِبُّسُ تَعَالِ وَأَنْظُرْ.

מִדּוֹ אָמַר לֵיהּ נְתַנְיָאֵל: מִן נְצַרַת מְשַׁכַּח מִדָּם דְּטַב נְהוּא. אָמַר לֵיהּ פִּילִיפּוֹס: תָּא וְתַחזְא.

מִדּוֹ אָמַר לוֹ נְתַנְיָאֵל: מִנְצְרַת יְכוּל לְהִיּוֹת דְּבַר-מָה טוֹב? אָמַר לוֹ פִּילִיפּוֹס: בּוֹא וְתַרְאֵה.

46 Et dīxīt eī Nathanaēl: “Ā Nazareth potest aliquid bonī esse?”. Dīcit eī Philippus: “Vēnī et vidē”.

46 E Natanaele gli disse: Può egli esservi bene alcuno da Nazaret? Filippo gli disse: Vieni, e vedi.

46 Y díjole Natanael: ¿De Nazaret puede haber algo de bueno? Dícele Felipe: Ven y ve.

46 And Nathanael said unto him, Can there any good thing come out of Nazareth? Philip saith unto him, Come and see.

46 Und Nathanael sprach zu ihm: Was kann von Nazareth Gutes kommen? Philippus spricht zu ihm: Komm und siehe es!

46 Но Нафанаил сказал ему: из Назарета может ли быть что доброе? Филипп говорит ему: пойд и посмотри.

46 Naatanael ütles talle: “Kas Naatsaretist võib tulla midagi head?” Filippus ütles temale: “Tule ja vaata!”

46 Natanael sanoī hänelle: “Voiko Nasaretista tulla mitään hyvää?” Filippus sanoī hänelle: “Tule katsomaan!”

1:47

47 εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν.

מִדּוֹ נִירָא יֵשׁוּעַ אֶת-נְתַנְיָאֵל בָּא לְקַרְאָתוֹ וַיֹּאמֶר עָלָיו הִנֵּה בָּאֵמַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אֵין-בוֹ רְמִיָּה:

מִדּוֹ נִירָא יֵשׁוּעַ אֶת-נְתַנְיָאֵל בָּא לְקַרְאָתוֹ וַיֹּאמֶר עָלָיו אוֹלָם זֶה הוּא יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אֵין-בוֹ רְמִיָּה:

מִדּוֹ כְּשָׂרְאָה יֵשׁוּעַ אֶת נְתַנְיָאֵל בָּא לְקַרְאָתוֹ, אָמַר עָלָיו: הִנֵּה בָּאֵמַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל שְׂאִין בוֹ מְרָמָה.

מִדּוֹ כְּשָׂרְאָה יֵשׁוּעַ אֶת נְתַנְיָאֵל בָּא לְקַרְאָתוֹ, אָמַר עָלָיו: הִנֵּה בָּאֵמַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל שְׂאִין בוֹ מְרָמָה.

47 وَرَأَى يَسُوعُ نَثْنَائِيلَ مُقْبِلًا إِلَيْهِ فَقَالَ عَنْهُ هُوَذَا إِسْرَائِيلِيٌّ حَقًّا لَا غِشَّ فِيهِ.

מִדּוֹ וַחֲזִיָּהּ יֵשׁוּעַ לְנְתַנְיָאֵל כִּד אֶתָּא לְנִתְהָ. וַאֲמַר עָלָוּהּ: הָא שְׂרִירָאִית בַּר יִסְרָיִל. דְּנִכְלָא לִית בֵּיהּ.

מִדּוֹ וּרְאֵה יֵשׁוּעַ אֶת נְתַנְיָאֵל כְּשֶׁהוּא בָּא אֵלָיו, וַאֲמַר עָלָיו: הִנֵּה בָּאֵמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׂאִין בוֹ רְמִיָּה.

47 Vidit Iēsus Nathanaēl venientem ad sē et dīcit dē eō: “Ecce vērē Israēlita, in quō dolus nōn est”.

47 Gesù vide venir Natanaele a sè, e disse di lui: Ecco veramente un Israelita, nel quale non vi è frode alcuna.

47 Jesús vió venir á sí á Natanael, y dijo de él: He aquí un verdadero Israelita, en el cual no hay engaño.

47 Jesus saw Nathanael coming to him, and saith of him, Behold an Israelite indeed, in whom is no guile!

47 JEsus sah Nathanael zu sich kommen und spricht von ihm: Siehe, ein rechter Israelit, in welchem kein Falsch ist.

47 Иисус, увидев идущего к Нему Нафанаила, говорит о нем: вот подлинно Израильтянин, в котором нет лукавства.

47 Jeesus nägi Naatanaeli tema juure tulevat ja ütles temast: “Ennäe, tõeline iisraellane, kelles ei ole kavalust!”

47 Kun Jeesus näki Natanaelin tulevan luokseen, hän sanoī: “Tässä on oikea israelilainen, jossa ei ole vilppiä!”

1:48

48 λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδον σε.

מזח וַיֹּאמֶר אֵלָיו נְתַנְאֵל מֵאִין יִדְעָתְנִי וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לוֹ בְּטָרְם קָרָא לְךָ פִּילפּוֹס בְּהִיוֹתְךָ
תַּחַת הַתְּאֵנָה אָנֹכִי רְאִיתִיךָ:

מזח וַיֹּאמֶר אֵלָיו נְתַנְאֵל מֵאִין יִדְעָתָ אֶתִּי וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו טָרְם קָרָא לְךָ פִּילפּוֹס בְּהִיוֹתְךָ
תַּחַת הַתְּאֵנָה רְאִיתִיךָ:

מזח שָׁאַל אוֹתוֹ נְתַנְאֵל: מִנֵּיִן אַתָּה מְכִיר אוֹתִי? עָנָה לוֹ יֵשׁוּעַ: לְפָנַי שָׁקָרָא לְךָ פִּילפּוֹס, כַּאֲשֶׁר הָיִיתָ
תַּחַת עֵץ הַתְּאֵנָה, רְאִיתִי אוֹתְךָ.

מזח שָׁאַל אוֹתוֹ נְתַנְאֵל: מִנֵּיִן אַתָּה מְכִיר אוֹתִי? עָנָה לוֹ יֵשׁוּעַ: לְפָנַי שָׁקָרָא לְךָ פִּילפּוֹס, כַּאֲשֶׁר הָיִיתָ
תַּחַת עֵץ הַתְּאֵנָה, רְאִיתִי אוֹתְךָ.

48 قَالَ لَهُ نَثْنَائِيلُ مِنْ أَيْنَ تَعْرِفُنِي. أَجَابَ يَسُوعُ وَقَالَ لَهُ. قَبْلَ أَنْ دَعَاكَ فِيلِبُّسُ وَأَنْتَ تَحْتَ
التَّيْنَةِ رَأَيْتَكَ.

מזח אָמַר לֵיהּ נְתַנְיָאֵל: מִן אֵימְכָא יָדַע אַנְתָּ לִּי. אָמַר לֵיהּ יֵשׁוּעַ: עַד לָא נִקְרִיךְ פִּילפּוֹס כִּד תַּחֲיִת
תַּתָּא אַנְתָּ. חֲזִיתִיךָ.

מזח אָמַר לוֹ נְתַנְאֵל: מִנֵּיִן אַתָּה מְכִיר אוֹתִי? אָמַר לוֹ יֵשׁוּעַ: בְּטָרְם קָרָא לְךָ פִּילפּוֹס, כְּשֶׁהָיִיתָ תַּחַת
הַתְּאֵנָה, רְאִיתִיךָ.

48 Dicit ei Nathanael: “Unde me nostrī?” Respondit Iēsus et dixit ei: “Priusquam tē Philippus vocāret, cum esses sub ficu, vīdī tē”.

48 Natanaele gli disse: Onde mi conosci? Gesù rispose, e gli disse: **Avanti che Filippo ti chiamasse, quando tu eri sotto il fico, io ti vedevo.**

48 Dícele Natanael: ¿De dónde me conoces? Respondió Jesús, y díjole: **Antes que Felipe te llamara, cuando estabas debajo de la higuera te vi.**

48 Nathanael saith unto him, Whence knowest thou me? Jesus answered and said unto him, **Before that Philip called thee, when thou wast under the fig tree, I saw thee.**

48 Nathanael spricht zu ihm: Woher kennest du mich? JEsus antwortete und sprach zu ihm: **Ehe denn dich Philippus rief, da du unter dem Feigenbaum warest, sah ich dich.**

48 Нафанаил говорит Ему: почему Ты знаешь меня? Иисус сказал ему в ответ: **прежде нежели позвал тебя Филипп, когда ты был под смоковницею, Я видел тебя.**

48 Naatanael ütles talle: “Kust sa mind tunnud?” Jeesus vastas ja ütles temale: **“Enne kui Filippus sind kutsus, nägin ma sind, kui sa olid viigipuul all!”**

48 Natanael kysyi häneltä: “Mistä sinä minut tunneta?” Jeesus vastasi hänelle: **“Ennen kuin Filippus kutsui sinua, minä näin sinut viikunapuun alla.”**

– HUOMAA: Viikunapuu (תְּאֵנָה) mainitaan ensimmäisen kerran Raamatussa 1Ms 3:7. Se on ainut nykyisin tuntemamme kasvi, joka kasvoi myös Jumalan istuttamassa puutarhassa Eedenissä. Viikunapuun lisäksi mainitaan vain hyvän- ja pahantiedon puu sekä elämänpuu Eedenin puutarhan keskellä, niitä emme kuitenkaan nykyisin tunne.

1:49

49 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναήλ· ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ.

מזח וַיַּעַן נְתַנְאֵל וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַבִּי אַתָּה בֶן־אֱלֹהִים אַתָּה הוּא מְלֶכֶךְ יִשְׂרָאֵל:

מזח וַיַּעַן אֹתוֹ נְתַנְאֵל רַבִּי אַתָּה הוּא בֶן־אֱלֹהִים אַתָּה הוּא מְלֶכֶךְ יִשְׂרָאֵל:

מזח הַשִּׁיב לוֹ נְתַנְאֵל: רַבִּי, אַתָּה בֶן־אֱלֹהִים, אַתָּה מְלֶכֶךְ יִשְׂרָאֵל!

מַטְבַּח הַשֵּׁב לוֹ נְתַנְאֵל: רַבִּי, אַתָּה בֶּן-הָאֱלֹהִים, אַתָּה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל!

49 جَابَ نَثَائِيلُ وَقَالَ لَهُ يَا مُعَلِّمُ أَنْتَ ابْنُ اللَّهِ. أَنْتَ مَلِكُ إِسْرَائِيلَ.

מַטְבַּח עָנָא נְתַנְיָאֵל וְאָמַר לָהּ: רַבִּי. אַנְתְּ הוּא בְרֵיהּ דְאֱלֹהָא. אַנְתוּ מַלְכֵהּ דִּי־יִשְׂרָאֵל.

מַטְבַּח עָנָה נְתַנְאֵל וְאָמַר לוֹ: רַבִּי, אַתָּה הוּא בֶּן-הָאֱלֹהִים, אַתָּה הוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל!

49 Respondit ei Nathanael: "Rabbi, tu es Filius Dei, tu rex es Israel!"

49 Natanaele rispose, e gli disse: Maestro, tu sei il Figliuolo di Dio; tu sei il Re d'Israele.

49 Respondió Natanael, y díjole: Rabbí, tú eres el Hijo de Dios; tú eres el Rey de Israel.

49 Nathanael answered and saith unto him, Rabbi, thou art the Son of God; thou art the King of Israel.

49 Nathanael antwortet und spricht zu ihm: Rabbi, du bist Gottes Sohn, du bist der König von Israel.

49 Нафанаил отвечал Ему: Равви! Ты Сын Божий, Ты Царь Израилев.

49 Naatanael vastas temale: "Rabi, sina oled Jumala poeg, sina oled Iisraeli kuningas!"

49 Natanael vastasi hänelle: "Rabbi, sinä olet Jumalan Poika, sinä olet Israelin kuningas."

1:50

50 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψη.

וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו עַל-אֲמָרֵי לָךְ כִּי-תַחַת הַתְּאֵנָה רְאִיתִיךָ הֵאֱמַנְתָּ הִנֵּה גְדֹלוֹת מֵאֲלֹהַ תִּרְאֶה:

וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יַעַן אֲשֶׁר הֵאֱמַנְתָּ בִּי בְעֵבֹר אֲמָרֵי לָךְ תַּחַת הַתְּאֵנָה רְאִיתִיךָ לָכֵן גְדֹלוֹת

מֵאֲלֹהַ תִּרְאֶה:

וַאֲמַר לוֹ יֵשׁוּעַ: מִפְּנֵי שְׂאֲמַרְתִּי לָךְ כִּי רְאִיתִיךָ תַּחַת הַתְּאֵנָה הֵאֱמַנְתָּ? גְדֹלוֹת מֵאֲלֹהַ תִּרְאֶה!

וַאֲמַר לוֹ יֵשׁוּעַ: מִפְּנֵי שְׂאֲמַרְתִּי לָךְ כִּי רְאִיתִיךָ תַּחַת עֵץ הַתְּאֵנָה הֵאֱמַנְתָּ? גְדֹלוֹת מֵאֲלֹהַ תִּרְאֶה!

50 وَأَجَابَ يَسُوعُ وَقَالَ لَهُ هَلْ آمَنْتَ لَائِي قُلْتُ لَكَ إِنِّي رَأَيْتَكَ تَحْتَ التَّيْنَةِ. سَوْفَ تَرَىٰ أَعْظَمَ مِنْ هَذَا.

וַאֲמַר לָהּ יֵשׁוּעַ: עַל דְאֲמַרְתְּ לָךְ דִּתְזַיְתִּיךְ תַּחַת תְּפָא. מִהֵימָן אַנְתְּ. דְדִרְוּבָן מִן הָלִין תְּחַזָּא.

וַאֲמַר לוֹ יֵשׁוּעַ: עַל שְׂאֲמַרְתִּי לָךְ כִּי רְאִיתִיךָ תַּחַת הַתְּאֵנָה מֵאֲמִין אַתָּה? גְדֹלוֹת מֵאֲלֹהַ תִּרְאֶה.

50 Respondit Iesus et dixit ei: "Quia dixi tibi: Vidī tē sub ficu, crēdis? Maiora hīs vidēbis".

50 Gesù rispose, e gli disse: Perciocchè io ti ho detto ch'io ti vedeva sotto il fico, tu credi; tu vedrai cose maggiori di queste.

50 Respondió Jesús y díjole: ¿Porque te dije, te vi debajo de la higuera, crees? cosas mayores que éstas verás.

50 Jesus answered and said unto him, Because I said unto thee, I saw thee under the fig tree, believest thou? thou shalt see greater things than these.

50 JEsus antwortete und sprach zu ihm: Du glaubest, weil ich dir gesagt habe, daß ich dich gesehen habe unter dem Feigenbaum; du wirst noch Größeres denn das sehen.

50 Иисус сказал ему в ответ: ты веришь, потому что Я тебе сказал: Я видел тебя под смоковницею; увидишь больше сего.

50 Jeesus vastas ja ütles talle: "Sellepärast et ma ütlesin: Ma nägin sind viigipuu all! usud sa. Sa saad näha suuremaid asju kui need!"

50 Jeesus vastasi hänelle: "Senkö tähden sinä uskot, että minä sanoin sinulle: minä näin sinut viikunapuun alla? Sinä saat nähdä vielä suurempia asioita."

1:51

51 καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγῶτα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Societies, Jerusalem, Israel 1976.

- 1991 ירושלים ישראל. החברה לכתבי הקודש. Bible Society in Israel, Jerusalem, Israel 1991.
- THE NEW COVENANT. PESHITTA ARAMAIC TEXT WITH A HEBREW TRANSLATION. Edited by The Aramaic Scriptures Research Society in Israel. The Bible Society, Jerusalem, Israel 1986.
- KETER YERUSHALAYIM. JERUSALEM CROWN. כֶּתֶר יְרוּשָׁלַיִם. The Bible of the Hebrew University of Jerusalem, Israel 2000.
- BIBLIA HEBRAICA STUTTGARTENSIA. תורה נביאים וכתובים. Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, Saksaa 1997.
- SEPTUAGINTA. Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes edidit Afred Rahlfs. Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, Germany 1979.
- BIBLIA SACRA IUXTA VULGATAM VERSIONEM. Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, Saksaa 1994.
- Arabiankielinen Raamattu, 1988.
- PYHÄ RAAMATTU. Vanha Testamentti 1933 & Uusi Testamentti 1999. *Raamattu Kansalle Oy* 2000.
- PIIBEL. Vana ja Uus Testament. The British and Foreign Bible Society, Lontoo, Englanti 1968.
- THE HOLY BIBLE. *King James Version* 1611. Thomas Nelson, Nashville, USA 1970.
- Luther Bibelüberzetzung (saksaa) 1545 kopioitu MikroRabbi 6.0 tietokoneohjelmasta
- Giovanni Diodati Bibbia (italia) 1649 kopioitu MikroRabbi 6.0 tietokoneohjelmasta
- RV Biblia (espanja) 1909 kopioitu MikroRabbi 6.0 tietokoneohjelmasta

Muut lähteet:

- Aejmelaeus, Anneli: TÄYTTÄ HEPREAA. JOHDATUS VANHAN TESTAMENTIN HEPREAAAN. Kirjapaja, Helsinki 2003. 3. täysin uudistettu painos.
- Brown, Francis: THE BROWN-DRIVER-GRIGGS HEBREW AND ENGLISH LEXICON. Hendrickson, USA 2004. 8. painos. (Perustuu teokseen, William Gesenius: HANDWÖRTERBUCH ÜBER DAS ALTE TESTAMENT).
- Davidson, Benjamin 1985: ANALYTICAL HEBREW AND CHALDEE LEXICON. Hendrickson, USA.
- Even-Shoshan, Abraham (toim.): קונקורדנציה חדשה לתנ"ך. A NEW CONCORDANCE OF THE BIBLE. Thesaurus of the Language of the Bible. Hebrew and Aramaic. Roots, Words, Proper names, Phrases and Synonyms. המלון החדש, Israel 2000. 5. painos.
- Gyllenberg, Rafael 2001: UUDEN TESTAMENTIN KREIKKALAIS–SUOMALAINEN SANAKIRJA. Yliopistopaino, Helsinki. 5. painos.
- Jastrow, Marcus: THE DICTIONARY OF THE TARGUMIM, THE TALMUD BAVLI AND YERUSHALMI, AND THE MIDRASHIC LITERATURE חורב. ת. – א, Jerusalem, Israel 1903.
- Klein, Ernest 1987: A COMPREHENSIVE ETYMOLOGICAL DICTIONARY OF THE HEBREW LANGUAGE FOR READERS OF ENGLISH. Carta Jerusalem. The University of Haifa, Israel.
- Liljeqvist, Matti: HEPREA – SUOMI, ARAMEA – SUOMI. VANHAN TESTAMENTIN SANAKIRJA. Aikamedia Oy, Saarijärvi 2004.
- Liljeqvist, Matti: KREIKKA – SUOMI. UUDEN TESTAMENTIN SANASTO. Aikamedia Oy 2001.
- Streng, Adolf V. 1997: LATINALAIS–SUOMALAINEN SANAKIRJA. SKS, Helsinki. 5th ed5. painos.
- Strong, James: THE NEW STRONG'S EXPANDED DICTIONARY OF BIBLE WORDS. Thomas Nelson, USA 2001.

PALAUTE

Otan mielelläni vastaan parannusehdotuksia, joita voit lähettää sähköpostin välityksellä. Kehitän tätä kirjoitusta jatkossa sen mukaan mitä Herraltani Ješualta saan, joten palautteesi saattaa vaikuttaa kirjoituksen muotoon ja kommentteihini. Ehkä jatkossa innostun tekemään Johananiin ilosanoman muistakin luvuista vastaavan esityksen. Kiitos.

Johanan Ben-Israel